

SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO.

XXI.

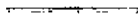
VAIVAISHOITOTILASTO.

B.

VAIVAISHOIDON TARKASTELIJAN

VUOSIKERTOMUKSIA.

2.

Vuonna 1894.

HELSINGISSÄ 1895.

SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO.

XXI.

VAIVAISHOITOTILASTO.

B.

VAIVAISHOIDON TARKASTELIJAN

VUOSIKERTOMUKSIA.

2.

Vuonna 1894.

HELSINGISSÄ,

KEISARILLISEN SENAATIN KIRJAPAINOSSA.

1895.

Kertomus

Suomen Vaivashoidon Tarkastelijan toiminnasta

vuonna 1894.

Johdanto.

Vaivashoidon tarkastelijalle Elokuun 16 päivänä 1893 annetun armollisen johtosäännön 6 §:ssä olevan määräyksen mukaan on minun täten nöyrimmästi tekeminen selkoa toiminnastani vuonna 1894.

Käsittelimäni asiat olen minä, niiden eri laatuun nähden, diaarioiden pidossa jakanut seuraavaan kymmeneen ryhmään:

- A. *Kuntain vaivashoidon-ohjesäännöt;*
- B. *Virkamatkustuksia;*
- C. *Kirjallisia neuvoja ja ohjauksia;*
- D. *Epäkohtia ja hairahduksia vaivaisten hoidannossa, joista joko huomautuksia tai valituksia on tehty;*
- E. *Keisarillisen Senaatin tai Kuvernöörien antamia tehtäviä;*
- F. *Kuoletuslainoja kuntain vaivais-, sairas- ja houreinhoitolaitoksien perustamista varten;*
- G. *Vaivashoitolaitosten johtajat;*
- H. *Valtioavut työhön kykenemättömien henkilöiden hoitoa varten;*
- I. *Vaivashoitotilastoa; ja*
- K. *Vaivashoidon tarkastelijan kansliä.*

Tätä ryhmitystä olen myöskin noudattanut laatiessani käsillä olevaa vuosikertomusta.

A. Kuntain vaivashoidon-ohjesäännöt.

Määräyksiä, jotka koskevat kuntain vaivashoidon-ohjesääntöjen tarkastusta.

Vaikka 9 § Maaliskuun 17 päivänä 1879 annetussa armollisessa asetuksessa yleisestä vaivashoidosta maassa, säätää että kunkin vaivashoitoyhdyskunnan pitää itselleen tehdä ja hyväksyä ehdotus vaivashoidon-ohjesäännöksi sekä lähettää se asianomaisen Kuvernöörin vahvistettavaksi, kesti kuitenkin sen jälkeen kuin mainittu asetus astui voimaan vuosia, ennenkuin kunnat yleisemmin rupesivat puheenalaista säännöstä noudattamaan. Kun minä vuonna 1889 ryhdyin vaivashoidon tarkastelijan toimeeni, puuttui sangen usealta kunnalta sellainen vaivashoidon-ohjesääntö, jota paitsi joukko Kuvernöörien vahvistamista ohjesäännöistä, niitä tarkastettaessa, havaittiin kovin vaillinaisiksi, jopa lainvastaisiksikin. Tehtyäni tästä ilmoituksen, Keisarillinen Senaatti kirjeessä Maaliskuun 11 päivältä 1891 käski kaikkia Kuvernöörejä pitämään huolta ei ainoastaan siitä että kaikki ne heidän läänensä alaiset kunnat, joilla ei vielä ollut vaivashoidon-ohjesääntöä, viipymättä laatisivat ja asianomaisessa järjestyksessä vahvistettavaksi lähettäisivät ehdotukset sellaisiksi ohjesäännöiksi, vaan myöskin siitä että niin nämät ehdotukset kuin jo vahvistetut ohjesäännöt saatettaisiin siihen kuntoon, että ne sekä olisivat voimassa olevan lain ja asetusten kanssa yhtä pitävät että vastaisivat niitä suurempia vaatimuksia täydelliseen ja hyvin järjestettyyn vaivashoittoon nähden, joita armollisessa vaivashoidon asetuksessa tarkoitetaan, ja veloitettiin myöskin vaivashoidon tarkastelija, mitä erittäin tuli kuntain laatimiin, Kuvernöörien tutkittavaksi lähettämiin vaivashoidon-ohjesääntöjen ehdotuksiin, antaa Kuvernööreille tarpeellisia neuvoja ja tietoja sekä ilmoittaa asianomaiselle Kuvernöörille, minkä kuntain vaivashoidon-ohjesäännöissä oli puutteellisuuksia ja virheitä, jonka ohessa Keisarillinen Senaatti kirjeessä Helmikuun 9 päivältä 1892 käski Kuvernöörejä, etteivät he, ennenkuin vahvistivat heille lähetettyjä vaivashoidon-ohjesääntöjä, laiminlöisi hankkia vaivashoidon tarkastelijan lausuntoa niistä. Lopuksi on Keisarillinen Senaatti kirjeessä Marraskuun 3 päivältä 1891 kieltänyt Kuvernöörejä vahvistamasta sellaisia vaivashoidon-ohjesääntöjä, jotka sallivat n. k. vaivashuutokaupat, sekä ylempänä mainitussa kirjeessään Helmikuun 9 päivältä 1892 myöskin kehottanut Kuvernöörejä, heidän tarkastaessaan puheen-

alaisia ohjesääntöjä, tutkimaan eikö näihin ohjesääntöihin voisi saada, muun muassa, sellaisia määräyksiä, ettei vaivaista saa antaa elätteelle henkilölle, joka ei ole hyvämaineinen tahi siihen soveliaaksi tunnettu, eikä sille, joka ei kykene hoitolaista asianomaisella tavalla yllä pitämään ja vaalimaan, tahi joka hoitolais-lapselle ei saata antaa kristillistä kasvatusta ja hoitoa, sekä että kun vaivainen annetaan toisen hoitoon, aina on tehtävä kirjallinen, tarpeellisia määräyksiä ja ehtoja sisältävä sopimus.

Vuonna 1891 näin tavoin aljettua kuntain vaivaishoidon-ohjesääntöjen tarkastusta on sitten yhä jatkunut, ja olen minä vuonna 1894 antanut lausuntoja 112 vaivaishoidon-ohjesäännön ehdotuksesta ja sitä tehdessäni havainnut että 64 niistä on ollut laadittuna voimassa olevan lain ja asetusten sekä ylempänä mainittujen, Keisarillisen Senaatin antamien määräysten mukaisiksi, jota vastoin olen ollut pakotettu ehdottamaan että muut 48 ohjesääntöä joko oikaistaisiin tahi täydennettäisiin muistutetuissa kohdin. Alempana oleva taulu osottaa viime vuonna tarkastettujen sekä hyväksytyjen ja hyljättyjen ohjesääntöjen luvun.

Tarkastuksen edistyminen.

Taulu 1.

	Tarkastettuja.	Hyväksytyjä.	Hyljättyjä.
Uudenmaan läänistä	4	2	2
Turun ja Porin ”	37	23	14
Wiipurin ”	7	5	2
Hämeen ”	4	—	4
Waasan ”	31	18	13
Mikkelin ”	5	1	4
Kuopion ”	9	5	4
Oulun ”	15	10	5
Yhteensä	112	64	48

Seuraava taulu taas osottaa Joulukuun 31 päivänä 1894 voimassa olevien ohjesääntöjen luvun, jaettuina niiden ajanjaksojen mukaan, jolloin ne ovat saaneet vahvistuksen, kuin myöskin niiden kuntain luvun, joissa silloin ei vielä ollut asianomaisesti vahvistettuja ohjesääntöjä.

Taulu. 2.

	Uudenmaan lääniässä.	Turun ja Po- rin lääniässä.	Viipurin lääniässä.	Hämeen lääniässä.	Varsan lääniässä.	Mikkelin lääniässä.	Koopion lääniässä.	Oulun lääniässä.	Koko maassa.
Ennen vuotta 1879	—	—	1	—	3	2	1	—	7
Vuonna 1879	—	4	—	—	1	—	1	—	6
» 1880	1	4	2	—	2	—	—	4	13
» 1881	3	2	1	1	1	—	—	10	18
» 1882	3	3	—	—	—	—	3	3	12
» 1883	1	—	—	1	—	1	—	—	3
» 1884	—	2	—	—	—	—	1	—	3
» 1885	1	2	1	—	—	—	1	—	5
» 1886	—	3	1	1	—	1	1	1	8
» 1887	2	1	1	1	1	1	—	2	9
» 1888	1	—	—	1	1	1	—	1	5
» 1889	3	—	2	—	1	3	1	1	11
» 1890	1	2	2	3	3	1	3	1	16
» 1891	1	42	9	8	7	4	—	2	73
» 1892	11	15	16	24	15	3	1	18	103
» 1893	9	15	3	6	18	6	21	19	97
» 1894	2	19	3	4	19	—	2	5	54
Ohjesääntöjä puuttuu	2	6	10	—	14	3	—	1	36
Tietoja puuttuu	2	8	5	—	4	3	1	5	28
Yhteensä	43	128	57	50	90	29	37	73	507

Tästä taulusta näkyy siis että 354 maan 507 vaivaishoitoyhdyskunnasta jälkeen vuoden 1889 on itselleen laatinut sekä saanut vahvistetuksi uudet vaivaishoidon-ohjesäännöt; 28 kunnasta puuttuu vielä tietoja tässä kohdin, mutta todennäköistä on että näistäkin kunnista moni on hankkinut asianomaisen vahvistuksen vaivaishoidon-ohjesäännöilleen. Samoin useat niistä 36 kunnasta, joilla 1894 vuoden lopulla ei vielä ollut ohjesääntöä, lienevät jo saaneet tällaiset itselleen vahvistetuksi.

Aikaisemmista vuosikertomuksistani käy selville, että minä vuonna 1892 olen puoltanut 68:n ja senjälkeisenä vuonna 51:n vaivaishoidon-ohjesäännön vahvistamista; että ylempänä oleva taulu kumminkin osottaa Kuvernöörien mainittuina vuosina vahvistaneen suuremman määrän ohjesääntöjä, riippuu siitä, että Kuvernöörit ovat vahvistaneet sellaisiakin ohjesääntöjä, jotka, minun ensin ne hyljättyäni, sitten on muistutusteni johdosta oikaistu,

tällöin enään pyytämättä niistä lausuntoani. Eräissä tapauksissa on ohjesäännöt oikaisemattominakin vahvistettu.

Uusien vaivashoidon-ohjesääntöjen kautta on epäilemättä tuntuvia parannuksia vaivashoidossa aikaansaatu samoin kuin vanhentuneita vaivaisten elättämistapoja ja epäkohtia on poistettu. Tärkeimmät näistä muutoksista pyydän tässä lähemmin esittää.

Vaivashoidon-ohjesääntöjen kautta aikaansaatuja parannuksia.

Kunnallisen vaivashoidon enimmin vastuunalaisia ja painavimpia tehtäviä on kaiketi niiden yli kolmenkymmenen tuhannen lapsen hoito ja kasvatus, joiden ylläpito lain mukaan on kuntain asiana. Niinkauvan kuin näiden sijoittaminen tapahtuu ilman tarpeellista valikoimista, kun siinä pääasiana pidetään ainoastaan kustannusten huokeus ja niinkauvan kuin se hoito, joka tulee tällaisten lasten osaksi, ei ole melkein minkään valvonnan alainen, ei tällaisesta elätystavasta ole hyviä tuloksia odotettavana. On myöskin jotenkin yleisesti kuulunut valituksia siitä, että vaivashoidon kasvattamista lapsista yleensä ei ole tullut kelvollisia ja rehellisiä ihmisiä, vaan että useimmat heistä ovat menneet hukkaan, toiset uudelleen joutuneet vaivashoidon elätettäväksi, toiset taas antauneet toimettonaan ja rikolliseen elämään, josta useinkin on ollut seurauksena vankila. Kaikkialla on huomattavissa virheellisen kasvatuksen jäljet. Moni onkin sen vuoksi ollut taipuvainen kokonaan hylkäämään tavan sijoittaa vaivaisia yksityisten hoidettaviksi ottamatta huomioon sitä sopimatonta tapaa, jota tässä yleensä on noudatettu.

Vaivaisten elättelelle antaminen.

Vaivaisten elättelelle antamisessa on kuitenkin nyt jo laajoissa osissamaata saatu melkoisia muutoksia aikaan, jotta siitä voitaneen vastaisuudessa toivoa parempia tuloksia. Uusiin ohjesääntöihin on useinkin otettu määräyksiä sellaisia, että kun vaivashoitolainen, joko vanhempi henkilö tahi lapsi, on elättelelle anettava, vaivashoitohallituksen ja hoitajan välillä on tehtävä kirjallinen kontrahti, joka sisältää ei ainoastaan sitoumuksen kristillisesti kasvattaa ja vaalia hoitolaista, josta armollinen vaivashoitoasetus säätää, vaan myöskin muita määräyksiä, jotka vaivashoitohallitus hoitolaisen ikään, terveydentilaan, ruumiin virheisiin, tietoihin ynnä muuhun nähden, voi katsoa hyväksi säätää, jota paitsi on säädetty että vaivashoidolla on valta henkilöiltä, joihin se ei saata täysin luottaa, vaatia hyväksyttävä takaus siitä että kontrahdissa mainitut sitoumukset täytetään. Jo näiden määräysten ilmoitetaan vaikuttaneen sen, että vähemmin luotettavat henkilöt harvoin tarjoutuvat ottamaan hoitoaisia luokseen sekä että sellaiset varattomat henkilöt, jotka ennen lusein kyllä pitivät vaivaisten hoitoa tärkeänä sivutulona, eivät enään saa vaivaisia hoidettavakseen, koska heidän on vaikea puolestaan panna vaadittu

takaus. Joulukuun 31 päivänä 1894 voimassa olevista vaivaihoidon-ohjesäännöistä 265 sisältää määräyksiä siitä että kirjallisia kontrakteja on vaivaisia elätteelle annettaessa tehtävä. Jälempänä oleva taulu osottaa näiden ohjesääntöjen luvun sekä ajan, jolloin ne on vahvistettu.

Taulu 3.

	Uudenmaan läänissä.	Turun- ja Porin läänissä.	Viipurin läänissä.	Hämeen läänissä.	Vaasan läänissä.	Mikkelin läänissä.	Kuopion läänissä.	Oulun läänissä.	Koko maassa.
Ennen vuotta 1879	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vuosina 1879—86	—	—	1	1	1	—	—	—	3
Vuonna 1887	—	—	—	1	1	—	—	—	2
» 1888	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» 1889	—	—	—	—	1	—	—	1	2
» 1890	—	—	1	1	1	—	—	—	3
» 1891	—	28	8	3	5	3	—	2	49
» 1892	7	13	13	15	13	3	1	15	80
» 1893	7	10	3	6	13	4	18	18	79
» 1894	1	18	2	3	17	—	1	5	47
Yhteensä	15	69	28	30	52	10	20	41	265

Lastentarkastelijat.

Puheeksi tulleilla kontrahdeilla on kuitenkin vähäinen merkitys ellei niissä tehtyjen sitoumusten täyttämistä valvota. Tämän vuoksi ovat myöskin useat kunnat vaivaihoidon-ohjesääntöihinsä ottaneet sen määräyksen, että kuntakokouksen tulee valita kaksi taikka useampia n. k. lastentarkastelijoita, joiden tulee valvoa, että henkilöt, jotka ottavat hoitaakseen ja kasvattaakseen lapsia, täyttävät velvollisuutensa, ja tulee lastentarkastelijain sitä varten vähintäinkin kerran kunkin puolen vuoden aikana käydä piirissään asuvien, vaivaihoidon nauttivien lasten luona ottamassa selkoa heidän hoidostaan sekä, kun lapset eivät käy kansakoulua, kuulustelemassa heitä nähdäkseen ovatko he tiedossa edistyneet. Näistä käynneistään tulee lastentarkastelijain tehdä lyhyitä muistiinpanoja sitä varten vahvistettujen kaavain mukaan, jotka muistiinpanot sitten jätetään vaivaihoidonhallitukselle. Lastentarkastelijoiksi, joita ei ole sekotettava armollisessa vaivaihoidonasetuksessa säädettyihin piiritarkastusmiehiin, valitaan tavallisesti kansakoulunopettajia tai opettajattaria, paikkakunnan lukkari tai rokottaja taikka myös joku säätyläisnainen. Toimestaan he eivät nauti palkkaa taikka myös aivan vähäisen korvauksen: pari hehtolittraa jyyviä tai pari kymmentä markkaa rahaa. Luonnolli-

sästi sellaiset tarkastukset ovat omiansa lisäämään kasvatusvanhempain huolenpitoa lapsista, jota paitsi olen havainnut että kasvatusvanhemmat eivät ainoastaan pidä tällaista valvontaa suotavana, vaan lisäksi mieltäytyvät tehtävänsä nähdessään että heidän työnsä tulee huomatuksi ja saavuttaa hyväksymistä. Viime vuoden lopulla voimassa olevista vaivaishoidon-ohjesäännöistä 143 sisälsi määräyksiä lastentarkastelijoista. Puheenalaiset ohjesäännöt jakaantuivat eri läännejä kohti seuraavaisesti:

Taulu 4.

Uudenmaan	länissä . . .	9 ohjesääntöä
Turun ja Porin	» . . .	32 »
Wiipurin	» . . .	19 »
Hämeen	» . . .	14 »
Waasan	» . . .	26 »
Mikkelin	» . . .	5 »
Kuopion	» . . .	12 »
Oulun	» . . .	26 »
Yhteensä		143 ohjesääntöä.

Kaikki nämät ohjesäännöt on vahvistettu viimeisinä vuosina; vanhimmat ovat vuodelta 1887.

Lopuksi ovat useat kunnat ohjesäännöissään säätäneet, että vaivaishoitoa nauttiville lapsille on valmistettava tilaisuutta opetukseen vakinaisissa kansakouluissa, milloin tila näissä sen sallii. Sellaisia ohjesääntöjä on:

Lasten kouluttaminen.

Taulu 5.

Uudenmaan	länissä . . .	19 ohjesääntöä
Turun ja Porin	» . . .	41 »
Wiipurin	» . . .	32 »
Hämeen	» . . .	22 »
Waasan	» . . .	40 »
Mikkelin	» . . .	14 »
Kuopion	» . . .	12 »
Oulun	» . . .	20 »
Yhteensä		200 ohjesääntöä.

Pintapuolisesti tarkasteltaessa näitä suurennettuja vaatimuksia lasten kasvatukseen nähden, luulisi niiden melkoisesti korottavan kustannukset lasten ylläpitämisestä. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon, että sellaiset

Kustannukset lasten elätteelle antamisesta.

lapset, jotka aikaisemmasta nuoruudestaan eivät ole saaneet tarpeeksi kasvatusta, tavallisimmin usein vaihtavat hoitopaikkaa ja että sellaisista maksettava hoitopalkka ei vähene samassa suhteessa kuin lapselle karttuu ikää ja työvoimia; sekä että näiden lasten ylläpidosta on suoritettava täysi korvaus vielä heidän 13, 14 jopa 15:ntenäkin ikävuotenaan. Toinen sitä vastoin on laita sellaisten lasten, jotka alusta saavat hyvää ohjausta sekä totutetaan työhön ja tottelevaisuuteen; ne jäävät tavallisesti vuosiksi samojen hoitajien eli kasvatusvanhempain luoksi, jotka sitä myöten kuin lapsi edistyy työkyvyssä, voivat vähentää vaatimuksensa hoitopalkkaan nähden, joten näistä lapsista, heidän ollessa viimeiset vuodet vaivaishoidon valvonnan alaiset, ei tarvitse maksaa mitään korvausta taikka vaan vähäpätöisen vuosimaksun.

Edellä kerrottujen muutoksien kautta turvattomien lasten sijoittamisessa ja valvomisessa, jotka jo on pantu toimeen laajoissa osissa maata, lienee sijoittamisjärjestelmän pahimmat epäkohdat saatu poistetuksi. Luonnollisesti on vielä aikaista arvostella näiden uudistusten vaikutuksia, mutta uskallamme kuitenkin toivoa, että se suurempi huolenpito, joka näin tavoin on tuleva lasten osaksi, ei ole jäävä tuloksia paitsi, ja etteivät kuntain turvattomista kasvateista vastedes, kuten tähän asti sen pahemmin usein on tapahtunut, vartu yhteiskunnan kovan onnen lapsia, sekä lopuksi että tuo usein tavaksi käynyt avuttomuus ja halu elää kunnan kustannuksella ei vastaisuudessa ainakaan samassa määrässä kuin tähän asti ole menevä perinnöksi polvesta palveen.

Vaivaismajoja.

Ei ainoastaan lasten ja elätteelle annettujen vaivaisten hoidossa ole muutoksia saatu aikaan uusien vaivaishoidon-ohjesääntöjen kautta; muitakin epäkohtia on näiden avulla koetettu poistaa. Pyydän tässä jällempänä saada kosketella muutamia niistä.

Vaivaishoidon esimiehen on useinkin sängen vaikea akkipäätä hankkia suoja ja elatusta odottamatta kodittomiksi jääneille ja siten vaivaishoidon huostaan joutuneille henkilöille; hän on usein ollut pakotettu kallista maksua vastaan sijoittamaan nämät hädänalaiset sen luo, joka ensiksi tarjoutuu ne vastaan ottamaan. Yhtä tukala on esimiehen asema, kun työkykyinen mies saapuu hänen luokseen ilmoittamaan että hänen leipävaransa ovat loppuneet, ettei työtä ole mistään saatavissa ja että nälkä uhkaa häntä ja hänen perhettänsä, ellei vaivaisapua saada. Seurauksena tällaisista ilmoituksista on tavallisesti se että pyytäjälle on myönnetty joku satunnainen apu rahassa tai viljassa, mutta tavallisimmin on laiminlyöty tutkia hädänalaisen todellista tarvetta; ja niinpä sitten on saatu kokea että suuri osa näitä satunnaisia

vaivaisapuja on annettu henkilöille, jotka eivät ole olleet sellaisten tarpeessa, vaan että tuo apu lähimmän maakauppiaan luona on vaihdettu kahviin ja muihin nautintoaineisiin. Sellaisesta liiallisesta anteliaisuudesta vaivashoidon puolelta on taas ollut seurauksena että tuhlaileminen ja ylellisyys on päässyt valtaan köyhimmässä kansan kerroksissa sekä että yhä useammat ovat vuosi vuodelta ruvenneet vaatimaan satunnaista vaivaisapua.

Näitä epäkohtia on koetettu poistaa perustamalla n. k. vaivaismajoja eli hoitoasemia, joihin hädänalaiset lyhyemmäksi ajaksi voidaan vastaanottaa. Sitä tarkoitusta varten kunta tekee sopimuksen jonkun jäsenensä, tavallisesti jonkun talonisännän kanssa, että tämä määrättyä palkkiota vastaan aina pitää varalla tilaa muutamille vaivaisille, antaa niille, jotka vaivashoitohallitus taikka sen puheenjohtaja passittaa sinne, asunnon, ylläpidon ja hoidon, kuin myöskin työtä, jos niin vaaditaan. Tämän kautta saavutetaan seuraavat edut: vaivashoitohallituksella on tällä välin paremmin aikaa tiedustella sopivia ja halpoja hoitopaikkoja, monet satunnaisen vaivaisavun hakijat eivät huoli koko avusta, kun heidät neuvotaan vaivaismajaan, sillä osottaen etteivät kärsi mitään todellista puutetta; lopuksi työhön kykenevät, vaivashoitohallituksen isäntävallan alaiset henkilöt voidaan passittaa vaivaismajaan siellä työllään suorittamaan velkansa kunnalle.

Vaivaismajain tarkoituksena siis on samoin kuin vaivaistalojenkin, vähentää vaivaisapua nauttivien lukua sekä pakottaa köyhempää väestöä omintakeisesti itseään elättämään. Niistä tosin on se etu, ettei niiden perustamiseen kysytä mitään pääomaa, mutta toiselta puolen ne eivät pitemmäksi ajaksi saata tarjota ylläpitoa ja hoitoa isommalle joukolle vaivaisia.

Vaivaismajat, joihin minä vuonna 1890 sain aatteen Turun ja Porin läänin silloiselta Kuvernööriltä, nykyiseltä Senaattorilta, Vapaaaherra Gustaf v. Troil'ilta, ovat vasta viime vuosina tulleet käytäntöön; tietääkseni ne mainitaan ensi kerran vuonna 1891 vahvistetuissa vaivashoidon-ohjesäännöissä; mutta sen jälkeen ne verrattain lyhyessä ajassa, ovat tulleet yleisemmiksi. Niinpä 108 vuonna 1894 voimassa olevaa ohjesääntöä säätää puheenalaisten laitosten ylläpitämisestä. Ne jakaantuvat eri läänejä kohden seuraavalla tavalla:

Taulu. 6.

Uudenmaan	läänissä	6	ohjesääntöä.
Turun ja Porin	»	20	»
Wiipurin	»	15	»
Hämeen	»	16	»
Waasan	»	23	»

Mikkelin läänissä	—	ohjesääntöä.
Kuopio »	6	»
Oulun »	22	»

Yhteensä koko maassa 108 ohjesääntöä.

Vaivaistalot.

Viimeisen edellisenä vuotena on vahvistettu 11 vaivaihoidon-ohjesääntöä, jossa säädetään vaivaistaloista ja aikaisemmin on 81 sellaista ohjesääntöä astunut voimaan, joten maan vaivaistalojen luvun nyt pitäisi olla 92. Nämät ilmoitukset poikkeavat kuitenkin jonkun verran tosioloista, sillä osaksi muutamit kunnat eivät vielä ole ennättäneet saada vaivaistalojaan kuntoon, vaikka niille vahvistetut ohjesäännöt sisältävät määräyksen semmoisen laitoksen voimassa pitämisestä, toiselta puolen muutamit kunnat eivät vielä ole saaneet uutta vaivaihoidon-ohjesääntöä, vaikka vaivaistalo on kuntaan perustettu. Seuraava taulu osottaa minulle saapuneiden sellaisten vaivaihoidon-ohjesääntöjen luvun, sekä ajan, jolloin ne on vahvistettu.

Tab. 7.

	Uudenmaan läänissä.	Turun ja Porin läänissä.	Viipurin läänissä.	Hämeen läänissä.	Wasaan läänissä.	Mikkelin läänissä.	Kuopion läänissä.	Oulun läänissä.	Koko maassa.
Ennen vuotta 1879	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Vuosina 1879—86	2	2	—	1	—	—	1	—	6
Vuonna 1887	—	—	—	1	—	1	—	—	2
» 1888	1	—	—	—	—	—	—	1	2
» 1889	1	—	—	—	1	2	—	1	5
» 1890	—	1	2	—	—	—	—	—	3
» 1891	1	2	2	1	1	—	—	—	7
» 1892	5	2	1	8	1	1	1	1	20
» 1893	5	4	1	1	3	4	14	3	35
» 1894	2	2	—	2	2	—	1	2	11
Yhteensä	17	13	7	14	8	8	17	8	92

Useimmissa näistä ohjesäännöistä on m. m. se määräys että vaivaistaloon otetun, työhön kykenevän henkilön ei ole sallittu lähteä laitoksesta ennen kuin hän joko työllään tahi muulla tavalla on täysin korvannut hänelle annetun vaivaihoidon, eikä myöskään ennen kuin hän nähdään olevan tilai-

suudessa pitemmän ajan rehellisellä tavalla elättämään itseään ja perhettään. Näiden määräysten nojalla on muutamissa kunnissa otettu säännöksi, että työkykyiset henkilöt, jotka talvisaikaan tulevat vaivaistaloon, pidätetään laitoksessa yli seuraavan kesän, jolloin he arvokkaammalla ulkotyöllä saavat suorittaa velkansa kunnalle. Missä näitä määräyksiä on noudatettu, on vaivaistalo ollut omiaan rajoittamaan vaivaisten lisääntymistä, sillä köyhä kansa tietäen tämän on noudattanut suurempaa säästäväisyyttä. Mutta toisissa paikkakunnissa ei ole näitä periaatteita otettu varteen ja seurauksena siitä on valitettavasti ollut se että irtolaisväestö on tottunut pitämään vaivaistaloa jonkinmoisena elättilaitoksena, johon he milloin hyvänsä voivat päästä ja josta heillä ensi sopivassa tilassa muka on oikeus poistua. Köyhä päiväläinen sen vuoksi elää kesänsä surutonna vastaisesta toimeentulostaan ja antaa usein kylläkin runsaan päiväpalkkansa mennä niin sanoaksemme kädestä suuhun hyvin tietäen että kunta, kun niiksi tulee, ottaa hänet huostaansa. Sellaisissa oloissa vaivaistalo luonnollisesti ei ole kyennyt estämään työkykyisiä henkilöitä uudelleen turvautumasta kunnan vaivaishoittoon.

Saatuani virkamatkoillani tiedon näistä seikoista, laadin minä viime Lokakuussa kiertokirjeen (N:o 6), jossa kerroin huomioni tässä kohdin sekä annoin kunnille neuvoja ja osotuksia, miten tällaiset epäkohdat pitäisi voitaman ehkäistä. Mainittu kiertokirje »Vaivaishoitolaisten lukumäärän rajoittamisesta vaivaistalolla varustetuissa kunnissa» lähetin kaikkiin kuntiin, joissa on vaivaistalo. — Katson asiakseni tässä kuitenkin huomauttaa, että muutamien vaivaistalojen vähemmän edullisiin tuloksiin tässä kohdin epäilemättä suuresti on vaikuttanut viime vuosien ahtaat rahaolot kuin myöskin se seikka että kuntain viranomaisilla luonnollisesti vielä on ollut aivan vähän kokemusta vaivaistalon sopivimmasta johdosta.

Meidän maassa käytetyistä vaivaishoitajärjestelmistä on tuskin mikään Piirikuntajako tuottanut enemmän haittoja ja epäkohtia, kuin n. k. piirikuntajako, jonka onnettomat seuraukset ovat sekä koskeneet veronmaksajiin ja vaivaisavun nauttijiin, että vahingollisesti vaikuttaneet koko irtolaisväestön toiminta- ja itsensä elättämiskykyyn.

Armollisen vaivaishoitoasetuksen mukaan kukin kunta muodostaa eri vaivaishoitoyhdyskunnan, mutta varteenottaen muutamia ehtoja saa vaivaishoitoyhdyskunta jakaantua piirikuntiin, mitkä kukin erikseen toimittavat vaivaishoitoansa, joko kaiken puolesta mitä siihen kuuluu, taikka rajoituksella vissien osain suhteen. Tämä määräys lienee alkujaan tarkoittanut laajoja kuntia ja sellaisia, jotka vesistön tai muun kautta luonnollisesti jakaantuvat kahteen

tai kolmeen osaan, joiden välillä yhdysliike on vaikea. Puheena oleva sääntö on kuitenkin antanut aihetta pienemmillekin ja hyvillä kulkuneuvoilla varustetuille kunnille jakaantumaan useaan piirikuntaan; niiden luku nousee usein 20 ja 30:een, joten kuhunkin piirikuntaan kuuluu ainoastaan kyläkunta tahi pari taikka muutamia harvoja taloja. Sellainen piirikuntajako on ollut sangen yleinen Mikkelin, Kuopion ja Oulun lääneissä, mutta myös muutamain paikoin muissa lääneissä.

Vaivaihoidon ollessa näin järjestettynä, on kunkin piirikunnan, eli oikeammin piirikunnassa asuvien harvojen talonisäntien asiana sekä päättää keille ja millä tavalla vaivaihito on toimitettava että myöskin kustantaa se. Sellaisissa oloissa on selvää että piirikunnissa koetetaan, mikäli mahdollista, estää sellaisten henkilöiden sisään muuttamista, jotka vastaisuudessa mahdollisesti voivat joutua vaivaihoidon huostaan. Varovaisuuden tässä kohdin kerrotaan paikoittain menneen niinkin pitkälle, ettei ole otettu edes päiväläistäkään vieraasta piirikunnasta, olletikin jos hänen taloudellinen tilansa lukuisan perheen tähden on vähemmin edullinen. Irtonaisen työmiehen itsensä elättämisen oikeus tulee tämän kautta arveluttavassa määrässä rajoitetuksi. Lämpöisenä vuodenaikana saavat nämä päiväläisinä työtä maanomistajien luona, mutta työpalkat voidaan semmoisissa oloissa pysyttää kovin alhaisina. Talvisaikaan, kun työtä tavallisesti puuttuu, joutuvat nämä isäntiensä armoille. Heille annettu apu tosin käy vaivaisavun nimellä, mutta tavallisemmin se on pidettävä lisäpalkkiona kesällä suoritetusta työstä. Tällaiset avunsaajat ovat sen vuoksi mitä läheisimmästi riippuvaiset muuttamista harvoista talonisännistä ja ovat vaivaihoitolaisen ja muonamiehen väliltä. Ei ole ihmeteltävä että sen laatuinen taloudellinen ja yhteiskunnallinen tila on vaikuttanut turmiollisesti, sekä synnyttänyt haluttomuutta, laiskuutta ja siveellistä alentumista irtolaisväestössä, joka on verrattain lukuisa niissä paikkakunnissa, joissa piirikuntajako on yleisin. Myöskin lienee kansan taloudellinen tila yleensä alhaisimmalla kannalla niissä kunnissa, joissa piirikuntajako puheenalaisessa muodossa on ollut voimassa.

Ja kysymyksessä oleva järjestelmä on myös tuottanut lukuisia riitoja ei ainoastaan piirikuntien välillä, vaan myöskin näiden ja vaivaihoitoyhdyskunnan yhteisen hallituksen välillä, jotka riitaisuudet ovat koskeneet osaksi yksityisten vaivaisavun saajien kotipaikkaoikeuksia osaksi vaivaihoitokustannusten jakamista ja tasottamista eri piirikuntia kohti.

Huomioon ottaen nämä epäkohdat olen minä mikäli mahdollista koettanut saada kuntia luopumaan tästä elättämistavasta, ja useat kunnat ovatkin sen tehneet; toiset taas, jotka ovat halunneet sitä edelleen pitää, ovat asianomaiset Kuvernöörit velvoittaneet laatimaan uudet tässä kohdin lain vaatimusten mukaiset vaivaihoidon-ohjesäännöt.

Alempana oleva taulu näyttää niiden 1894 vuoden lopulla voimassa olevien vaivahoidon-ohjesääntöjen luvun, joissa on säädetty piirikuntajaosta, kuin myöskin ajan, jolloin nämät ohjesäännöt on vahvistettu:

Tab. 8.

	Uudenmaan läänissä.	Turun ja Porin läänissä.	Viipurin läänissä.	Hämeen läänissä.	Wasaan läänissä.	Mikkelin läänissä.	Kuopion läänissä.	Oulun läänissä.	Koko maassa.
Ennen vuotta 1879	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Vuosina 1879—86	3	2	—	1	—	2	4	14	26
Vuonna 1887	1	—	—	—	—	—	—	1	2
» 1888	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» 1889	2	—	1	—	—	1	1	—	5
» 1890	—	—	—	—	1	—	—	—	1
» 1891	—	2	—	1	—	1	—	—	4
» 1892	—	—	—	2	—	—	—	1	3
» 1893	—	—	—	1	—	—	1	—	2
» 1894	—	—	1	1	1	—	—	—	3
Yhteensä	6	4	2	6	2	5	6	16	47

Tästä taulusta näkyy että niistä 327 vaivahoidon-ohjesäännöstä, mitkä vuosina 1891—1894 on vahvistettu, ainoastaan kahteentoista on otettu määräyksiä piirikuntajaosta. Näyttää siis siltä kuin tästä järjestelmästä yhä enemmän luovuttaisiin.

Koska kuitenkin muutamat kunnat edelleen ovat tahtoneet pitää piirikuntajakoa, valmistin minä viime Marraskuussa kiertokirjeen, joka sisälsi muutamia osoituksia ja neuvoja, jotka olivat varteenotettavat sellaisten vaivahoidon-ohjesääntöjen laadinnassa, sekä toimitin näitä kiertokirjeitä kaikille, joiden vaivahoidon-ohjesääntöjä ei oltu vahvistettu sen vuoksi että niissä oli säädöksiä piirikuntajaosta; arvatenkin tulee sen johdosta useammat sellaiset säännöt tänä vuonna vahvistettavaksi. Valitettavasti ei kumminkaan tarkinmatkaan säätämiset tässä kohdin voine estää riitaisuuksia eri piirikuntain välillä eikä niitä muita epäkohtia, jotka tähän asti ovat järjestelmää seuranneet.

Ruotujärjestelmä.

Meidän maassa käytetyistä vaivaisten elätystavoista on n. k. pitäjällä kiertäminen vanhin syntyjään ja on saanut alkunsa ammoisista ajoista. Pitäjänkierto järjestettiin myöhemmin ruotujärjestelmäksi siten että määrätyt köyhät oikeutettiin pitäjän tilallisten luona saamaan suojaa ja ruokaa vissit päivät manttaalia kohden, ja 1852 vuoden armollisessa vaivaishoitoasetuksessa löytyy nimenomaisia säännöksiä ruodulla pidosta ja tilanomistajien velvollisuudesta ottaa kukin vuoroonsa luoksensa hoidettavakseen ja ylläpidettäväkseen köyhiä vaivaishoitohallituksen määräysten mukaan.

Entisaikoina lieneekin ruotulaisia heidän matkoillaan hoidettu varsin hyvin jopa vieraanvaraisestikin, koska hyvä tapa vaati että heidän piti syödä vieläpä samassa pöydässäkin kuin talonväki. Ja vielä tänäkin päivänä on ruotulaisilla muutamain paikoin hyvä oltava, joskin tämä käy harvinaisemmaksi. Yhä yleisemmin on näet kuultu valitettavan että ruotulaisten tila suuresti on huonontunut samassa määrässä kuin patriarkkaalinen suhde perheessä on miltei lakannut ja juopa isäntäväen ja palkollisten sekä palkollisten ja armeleivän syöjien välillä on laajennut. Nuo mieronkiertäjä ruoturrit otetaan sentähden vastaan ja kohdellaan vähemmin tervetulleina vieraina, välttämättömänä pahana, josta koetetaan päästä niin vähällä vaivalla kuin suinkin. Jos ruotivaivainen sen lisäksi on sairas tai raihnas ja semmoisena hoidon tarpeessa, on hänen tilansa sitä surkuteltavampi; ja varmaa on että sellainen saa kokea sekä huolimattonta kohtelua että puutosta suuressa määrässä.

Koska nykyään voimassa oleva armollinen vaivaishoitoasetus vuodelta 1879 ei enään velvoita kiinteimistön omistajia taikka muita kodeissaan elättämään ja hoitamaan vaivaisia, koska siis maanomistajat on vapautettu tästä manttaalin mukaan lasketusta vaivaisverosta, ja kun mainittu vaivaishoitoasetus päinvastoin säätää, että kaikkalainen vaivaisvero on suoritettava veroäyrin mukaan ja henkimaksuna, näyttivät siis ennen vuotta 1879 vahvistetut vaivaishoidon-ohjesäännöt tässä kohdin kaipaavan muutosta. Vaivaishoidon tarkastelijalle Elokuun 16 päivänä 1893 annetussa armollisessa johtosäännössä oleva määräys että vaivaishoidon tarkastelijan tulee erittäin pitää vaaria että heikkomielisille, sairaille, saamattomille ja muille semmoisille vaivaishoitolaisille, joitten hoitamiseksi pysyväistä olinpaikkaa tarvitaan, hankitaan tarkoituksenmukaista ja sopivaa hoitoa vakinaisissa asunnoissa näkyy sen lisäksi tarkoittavan ruotivaivaisten luvun vähentämistä.

Ruotujärjestelmä on viimeisiin aikoihin asti ollut sängen yleinen; seuraava taulu osottaa kuntien luvun, joissa vuonna 1887 vaivaisia elätettiin ruodulla sekä ruotulaisten, niin vanhempien kuin alaikäistenkin luvun:

Taulu. 9.

L ä ä n i.	Kuntain luku joissa pidettiin ruotulaisia.	Ruotivaivaisten luku.		
		Vanhempia henkiöitä.	Lapsia alle 15 vuoden.	Yhteensä.
Uudenmaan läänissä	31	582	13	595
Turun ja Porin »	77	717	149	866
Wiipurin »	37	1,012	21	1,033
Hämeen »	38	1,342	159	1,501
Waasan »	71	1,187	127	1,314
Mikkelin »	19	780	18	798
Kuopion »	16	886	57	943
Oulun »	47	1,049	2,692	3,741
Koko maassa	336	7,555	3,236	10,791

Näiden numeroiden suhteen, jotka on saatu Tilastollisen keskustuimiston julkaisuista, on kuitenkin huomattava, että suuri osa Oulun läänin ruotuvaivaisista vuosi umpeensa elätetään samassa paikassa. Ne todistavat kuitenkin että myöskin lapsia alle 15 vuoden ijässä, joille armollisen vaivahoitoasetuksen 14 §:n mukaan on hankittava vakinainen asunto, aikaisemmin on kuljetettu ruodulla. Minun vuonna 1886 kokoomistani tilastollisista tiedoista ruotulaisista sekä sellaisista, joilla oli oikeus kulkea pitäjällä, kävi selville että näistä kokonaista 5,525 oli »rampoja, sokeita, kuuromykkiä taikka muilla ruumiinvammoilla vaivattuja«. Ja vuonna 1891 kokoomieni, heikkomielisiä vaivahoitolaisia koskevien tietojen mukaan oli mainittuna vuonna 225 heikkomielistä jaettuna ruotuihin.

Edellämainitut numerot näyttävät siis todistavan että muutos ruotu-järjestelmässä on ollut tarpeen vaatima. Uusia ohjesääntöjä laatiessaan ovatkin useimmat kunnat kokonaan luopuneet puheenalaisesta järjestelmästä. Alempana oleva taulu näyttää niiden 1894 vuoden lopulla voimassa olevien vaivahoidon-ohjesääntöjen luvun, jotka säätävät ruodulla pidosta, sekä ajan, jolloin nämät ohjesäännöt on vahvistettu.

Taulu 10.

	Uudenmaan länissä.	Turun ja Po- rin länissä.	Wiipurin länissä.	Hämeen länissä.	Waasan länissä.	Mikkelin länissä.	Kuopion länissä.	Oulun länissä.	Koko maassa.
Ennen vuotta 1879.	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Vuosina 1879—86	2	5	1	2	2	1	1	8	22
Vuonna 1887	—	—	—	—	—	—	—	2	2
» 1888	—	—	—	—	1	1	—	—	2
» 1889	1	—	1	—	—	—	—	—	2
» 1890	1	—	—	3	—	1	2	—	7
» 1891	—	—	3	1	—	1	—	—	5
» 1892	—	—	—	2	—	—	—	4	6
» 1893	—	—	—	1	—	—	—	1	2
» 1894	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Yhteensä	4	5	5	9	6	4	3	15	51

Ruodulla elättäminen näkyy siis yhä enemmän joutuneen käytännöstä; huomattava on että niistä yli kolmestasadasta vaivaihoidon-ohjesäännöstä, jotka vuosina 1891—1894 on vahvistettu, ainoastaan 14 sisältää säännöksiä tästä elätystavasta, ja ettei ainoatakaan tällaista ole vahvistettu Uudenmaan, Turun ja Porin taikka Kuopion lääneissä.

Vaivaihuuto-
kaupat.

Tässä yhteydessä katson asiakseni mainita, ettei niin kutsuttuja vaivaihuutokauppoja minun tietääkseni viime vuonna ole missään pidetty ja olen minä, Keisarillisen Senaatin antamaa määräystä noudattaen, Kuvernööreille evännyt sellaisten vaivaihoidon-ohjesääntöjen hyväksymistä, joiden mukaan vaivaihuutokaupat on sallittu. Näyttääkseni että muutos tässä kohdin on ollut tarpeen vaatima, tahdon mainita että minun vuonna 1886 tekemäni vaivaihuutokauppojen mukaan vaivaihuutokauppoja pidettiin kaikkein useimmissa kunnissa Mikkelin, Kuopion ja Oulun lääniä, sekä noin 15 kunnassa Uudenmaan, 80 Turun ja Porin, 35 Wiipurin, 40 Hämeen ja 65 kunnassa Waasan lääniä. Kaikkiaan mainitsee puheenalainen tilasto 10,200 vaivaihuutolaista, jotka tarjottiin hoidolle julkisella huutokaupalla, kun sitä vastoin ainoastaan noin 4,500 annettiin elätteelle huutokaupatta.

Lopuksi on mainittava että n. k. Elberfeld-järjestelmä viime vuonna ensi kerran on otettu käytäntöön meidän maassa; Oulun kunta on näet vaivahoitohallituksensa esimiehen, Maisteri K. F. Kivekkään ehdotuksesta pyytänyt sellaista lisäystä vaivahoidon-ohjesääntönsä että kaupunki avunsaajien ja apua etsivien tarpeiden ja olojen tarkkaa tutkimista varten jaetaan aivan vähäisiin tarkastusalueisiin, joten kunkin tarkastusmiehen osalle tulee korkeintaan neljä köyhää, joko yksinäisiä taikka perheellisiä. Kaupungin vaivaistalo on, riippumatta tästä, edelleen pidettävä voimassa.

Elberfeld-järjestelmä.

Olen tässä edellä esittänyt pääasialliset parannukset vaivahoidon alalla, jotka kuntain uusien vaivahoidon-ohjesääntöjen kautta on saatu aikaan ei ainoastaan sinä vuotena, minkä tämä kertomus käsittää, vaan myös lähinnä edellisinä. Olisin tosin saattanut jo aikaisemmissa vuosikertomuksissani jossain määrin tehdä selkoa siitä, miten puheenalaiset parannukset ovat edistyneet, mutta kun kunnat yleensä lähettävät minulle vaivahoidon-ohjesääntönsä pitemmän aikaa sen jälkeen kuin ne on vahvistettu ja vasta sitten kuin ne on painettu, ja minä sen johdosta en ole ennättänyt saada kaikkia edellisen vuoden kuluessa vahvistettuja ohjesääntöjä siksi kuin vuosikertomukset kulloinkin olivat tehtävät, olisivat ne muutamain kohdin tulleet vaillinaiset, joka vika, vaikka vähemmässä määrässä, vielä vaivaa tätäkin esitystä, syystä että eräät kunnat eivät vielä ole minulle toimittaneet vahvistettuja vaivahoidon-ohjesääntöjään, toiset taas eivät ilmoittaneet onko niillä tällaisia sääntöjä. Tämän johdosta tiedot 3, 4, 5, 6, 7, 8, ja 10:nessä taulussa eivät ole täysin luotettavat, koska niitä tehtäessä on puuttunut ilmoituksia 28 kunnasta, kuten 2:sesta taulusta käy selville. Edellisinä vuosina olisikin ollut miltei mahdotonta kansliani silloisilla työvoimilla ja hidastuttamatta muita töitä, ehtiä valmistaa niin suurta työtä kuin taulunliite I on, josta ylempänä olevat vähemmät taulut ovat otteita; mutta kun Siviilitoimituskunta sellaisia töitä varten on viime Kesäkuusta minulle myöntänyt ylimääräisen kanslian-apulaisen, on tämä käynyt mahdolliseksi.

Epätäydelliset tilastolliset ilmoitukset.

B. Virkamatkoja vaivahoidon tarkastamista ja järjestämistä varten.

Vuonna 1894 olen tehnyt 13 pitempää ja lyhyempää virkamatkaa ja niillä käynyt alempana mainitussa 116 kunnassa (kun sitä vastoin vuonna 1892 kävin ainoastaan 61 ja v. 1893 90 kunnassa) nimittäin:

Vaivahoidontarkastelijan kertomus v. 1894.

Matkain pituus ja tarkoitus.

Uudenmaan läänissä: Porvoossa, Loviisassa, Tammisaaressa, Snapper-
tuunassa, Inkoossa, Siuntiossa, Lohjalla, Nummella, Kirkkonummella, Hel-
singissä, Nurmijärvellä, Tuusulassa, Porvoon maaseurakunnassa, Artjärvellä
ja Lappträskissä;

Turun ja Porin läänissä: Turussa, Halikossa, Perniössä, Kaarinassa,
Paimiossa, Pöytyällä, Maariassa, Marttilassa, Koskella, Hämeenkyrössä, Huit-
tisissa, Punkalaitumella, Orihpäässä, Kokemäellä, Harjavallassa ja Alastarossa;

Wiipurin läänissä: Wiipurissa, Lappeenrannassa, Käkisalmissa, Sorta-
valassa, Wiipurin maaseurakunnassa, Pyhtäällä, Kymissä, Walkealassa, Ruoko-
lahdella, Rautjärvellä, Ilmeessä, Antreassa, Hiitolassa, Parikkalassa, Sorta-
valan maaseurakunnassa, Suistamossa ja Korpiselässä;

Hämeen läänissä: Hämeenlinnassa, Tampereella, Koskella, Kärkölässä,
Lammilla, Hauholla, Tuuloksessa, Hattulassa, Tyrvännössä, Janakkalassa,
Jämsässä, Korpilahdella, Somerolla, Someroniemellä, Tammelassa, Urjalassa,
Pirkkalassa, Ylöjärvellä, Kangasalla ja Orihvedellä.

Waasan läänissä: Kokkolassa, Uudessa Kaarlepyyssä, Nikolainkaupun-
gissa, Jyväskylässä, Uuden Kaarlepyyn maaseurakunnassa, Munsalassa, Vöy-
rillä, Oravaisissa, Wiitasaarella, Laukaassa ja Jyväskylän maaseurakunnassa;

Mikkelin läänissä: Mikkelissä, Savonlinnassa, Hartolassa, Jousassa,
Leivonmäellä, Mäntyharjussa, Puumalassa, Pieksämäellä, Kerimäellä, Säämin-
gissä ja Sulkavalla;

Kuopion läänissä: Kuopiossa, Joensuussa, Karttulassa, Maaningalla,
Tuusniemellä, Rautalammilla, Vesannolla, Hankasalmella, Suonenjoella, Kaa-
villa, Liperissä, Kuusjärvellä, Polvijärvellä, Kiteellä, Rääkkylässä, Pielisjär-
vellä, Tohmajärvellä ja Wärtsilässä; sekä

Oulun läänissä: Oulussa, Torniossa, Kemissä, Iissä, Kuivaniemellä,
Haukiputailla, Kemin maaseurakunnassa ja Simossa.

Useimmissa paikoissa olen pitänyt kokouksia joko koko vaivaishoito-
hallituksen taikka myös ainoastaan sen esimiehen kanssa, ilmoitettua
hänelle edeltäpäin tuloni, tällöin ottaen selkoa kunnan vaivaishoidosta sekä
tarkastaen siihen kuuluvia tilejä ja asiakirjoja; muutamissa tapauksissa, var-
sinkin kun aikomukseni on ollut tarkastaa vaivaistaloa, sitä vastoin en ole
edeltäpäin ilmoittanut tuloani.

Muutamiin näistä toimituksista on lähinnä antanut aihetta asianomai-
sen kunnallislautakunnan tahi vaivaishoitojohtokunnan pyyntö saada minun
johdollani itse paikalla pitää kokousta, jossa olisi neuvoteltava vaivaishoidon
erityiskohtien järjestämisestä, toisiin taas yksityisten henkilöiden minulle
tekemät valitukset epäkohdista vaivaisten hoidannossa. Avustaakseni vai-
vaistalojen järjestämisessä olen pitänyt kokouksia Lohjalla, Turussa, Maa-

riassa, Kokemäellä, Käkisalmella, Somerolla, Jämsässä, Janakkalassa, Wiita-
saarella ja Hankasalmella.

Kiitollisuudella pyydän tässä saada mainita että vaivaishoitoasiain
esittelijä Turun ja Porin läänin Kuvernöörinvirastossa, varalääninsihteeri
Oscar Åhlgren, seurasi minua pitemmällä virkamatkalla mainitussa läänissä,
jolloin muutamia vaivaistaloja tarkastettiin ja kokouksia pidettiin myöskin
kunnissa, joissa ei ollut vaivaistaloa. Sellainen yhteinen matka, jolla luon-
nollisesti suuri joukko vaivaishoitoon kuuluvia yksityiskohtia joutuu kesku-
steluun alaiseksi kuntain luottamusmiesten kanssa, on epäilemättä omiaan tuntu-
vasti edistämään yhteistyötä Kuvernöörinviraston ja vaivaishoidon tarkaste-
lijän välillä.

Matkustus läänin-
hallituksen vir-
kamiehen seu-
rassa.

Vaivaishoidon tarkastelua varten vahvistettuun vuosirahansääntöön,
joka liittyy Elokuun 16 päivänä 1893 samasta aineesta annettuun armolli-
seen julistukseen, on myöskin otettu vuosiraha yhtä matka-apulaista varten,
ja säätää mainittu julistus että jos tarkastelija tarvitsee matka-apulaista, Se-
naatin Talousosaston on, Siviilitoimituskunnan ehdotuksesta määrättävä tilai-
suutta varten siksi sopiva henkilö. Tällaisen määräyksen johdosta on Hel-
singin suomalaisen normaalilyseon kolleega, Victor Hellman, viime kesänä
puolenkolmatta kuukauden ajan hoitanut puheenalaista matka-apulaisen tointa
ja silloin käynyt noin 50 kunnassa eri osissa maata.

Matka-apulainen.

C. Kirjallisia neuvoja ja ohjauksia.

1894 vuoden kuluessa on minulta eri tahoilta maata pyydetty neuvoja
tuosta tahi tästä yksityisseikasta vaivaishoidon alalla. Tällaisten diaarioihin
merkittyjen asiain luku on vuoden kuluessa noussut 97 (kun niiden luku
v. 1892 oli 67 ja v. 1893 sata). Yksitoista niistä on koskenut kuntain vai-
vaishoidon-ohjesääntöjä, 7 vaivaisten elätteelle antamista, 20 hoitolaitoksia
vaivaisia ja sairaita varten, 19 vaivaishoitotilastoa sekä loput 40 muita vai-
vaishoitoon kuuluvia yksityiskohtia. Alempana olevat numerot osottavat niiden
kuntain luvun eri lääneissä, joille minä tässä kohdin olen antanut apuani.

Asiain luku ja
laatu.

Taulu 11.

Uudenmaan	läänissä	6 kuntaa.
Turun ja Porin	»	10 »
Wiipurin	»	15 »
Hämeen	»	10 »

Waasan läänissä	13	kuntaa.
Mikkelin »	7	»
Kuopion »	8	»
Oulun »	14	»

Yhteensä 83 kuntaa.

Rakennuspiirustuksia.

Rakennuspiirustuksia koskevista asioista neljä on ollut teknillistä laatua. Niinpä olen pyynnöstä tehnyt suunnitelman Someron kirkonkylän kansakoulun muuttamiseksi vaivaistaloksi, minkä suunnitelman mainittu kunta myöskin on hyväksynyt, sittenkuin, kunnan jakaannuttua useaan koulupiiriin, kirkonkylän kansakoulutalo havaittiin tarkoitukseensa liian avaraksi. Niinikään olen tehnyt ehdotuksen pohjapiirrokseksi kahta sivurakennusta varten Siuntion ja Sysmän vaivaistaloihin, joissa kummassakin tulipalo hävitti niissä olleet entiset rakennukset. Ehdotukseni Siuntion vaivaistaloa varten hyväksyttiin, jota vastoin Sysmän kunta minun ehdotukseni johdolla teetti itselleen uudet piirustukset, mitkä asianomainen Kuvernööri sittemmin vahvisti, tehtyään niihin vähempiä muutoksia. Lopuksi olen Leivonmäen kunnalle tehnyt pohjapiirustukset aivan vähäistä pakkotyölaitosta varten.

Vuoden kuluessa olen sen lisäksi yksissä neuvoin Yleisten rakennusten Ylihallituksen kanssa tehnyt piirustukset vaivaistaloa varten, joka käsittää neljä perheentupaa ja kaksi isompaa salia, kumpikin jaettu kahdeksaan pienempään, kahdelle hengelle aiottuun koppiin. Nämä piirustukset on Siviilitoimituskunnan myöntymyksellä painettu maksutta jaettavaksi kunnille.

Suullisia neuvoja.

Tämän yhteydessä pyydän vielä mainita, että minä myöskin kansliassani olen vastaanottanut koko joukon henkilöitä eri osista maata, jotka ovat halunneet personallisesti keskustella kanssani vaivaishoitoa koskevista asioista, kuten esimerkiksi uusien vaivaishoidon-ohjesääntöjen laatimisesta, vaivaistalojen suunnittelemisesta, johtajien ottamisesta näihin laitoksiin taikka tahtoneet esiintuoda valituksia vaivaishoidon järjestämisestä paikkakunnallaan y. m.

D. Epäkohtia tai hairahduksia vaivaishoidossa, joista muistutuksia tai valituksia on tehty.

Vaivaistalojen tarkastukset.

Kuluneena vuonna olen virkamatkoillani tarkastanut noin viittäkymmentä vaivaistaloa ja havainnut useimpien niistä olevan tyydyttävässä kunnossa, riippumatta siitä olenko ennakolta asianomaisille ilmoittanut pidettävästä tarkastuksesta vai enkö. Useimmissa tapauksissa olen kuitenkin

edeltäkin kutsunut asianomaisen vaivahoitohallituksen tai sen esimiehen näihin tilaisuuksiin sekä saadakseni tietoa niistä tuloksista, jotka laitosten kautta oli saavutettu, että myöskin voidakseni, tarpeen vaatiessa, antaa vaivahoitohallituksille neuvoja ja osviittoja vaivaistalojen sopivammasta järjestämisestä. Ainoastaan muutamien tällaisten laitosten johdosta olen ollut pakotettu tekemään muistutuksia.

Yleensä näyttävät vaivaistaloihin otetut vanhemmat henkilöt ja varsinkin heikkomieliset, sairaat ja saamattomat saavan hyvää hoitoa ja myöskin olevan sekä tyytyväiset että kiitolliset siitä. Sitä vastoin ne hoitolaiset, jotka ovat jossain määrin työhön kykenevät, eivät ylimalkaan osota samaa tyytymystä, vaan valittavat tuon tuostakin siitä että heiltä vaaditaan järjestystä ja raskasta työtä; mikäli minä olen voinut asiaa arvostella, ovat nämä valitukset kuitenkin useimmissa tapauksissa olleet aivan aiheettomat ja ovat enimmäkseen johtuneet siitä että valittajat tahtoivat vaihtaa järjestettyä vaivaistalon elämää entiseen yksityiskodin elämään, missä he olivat tottuneet säännöllisesti saamaan vaivaisapua.

Mitä koskee lasten ottamista vaivaistaloon, on vakaumukseni se, että heidän kasvatuksensa tällaisissa laitoksissa sangen helposti joutuu väärälle tolalle, koska he täällä saavat vaikutusta vanhempien hoitolaisten huonosta esimerkistä, joista hoitolaisista usein kyllä enemmistö on pidettävä siveellisesti turmeltuneena. Sanottu koskee erittäin niitä vaivaistaloja, joissa lapset on sijoitettu asumaan samaan huoneeseen kuin vanhat hoitolaiset tai näiden lähimpään läheisyyteen. Mutta silloinkin kuin lapset asuvat erityisissä heitä varten aiotuissa osastoissa, olen havainnut joukon epäkohtia johtuvan tästä kasarmielämästä, joista mainittakoon erittäin se että lapset vieraantuvat perhe- ja kotielämästä, sekä yksinkertaisen talonpoikaistalon oloista ja askareista, josta on ollut seurauksena että he, päästyään laitoksesta, ovat osotautuneet vähemmin soveliaiksi palkollisen toimiin.

Useimmissa vaivaistaloissa ei pidetäkään lapsia muuta kuin poikkeustapauksissa ja lyhyemmiksi ajoiksi, elikkä siksi että heille muualla ennätetään hankkia hoitoa. Erityisiä lastenkoteja löytyy kymmenkunta vaivaistalossa, ja ainoastaan muutamassa harvassa on lapset vastaiseksi pantu asumaan yhteen täysikasvuisten hoitolaisten kanssa. Koska vaivahoidon tarkastelijalle annettu armollinen johtosääntö kumminkin velvoittaa häntä erittäin silmällä pitämään sekä sitä ettei vaivahoidon huostaan annettuja lapsia yleensä oteta vaivaistaloihin, joissa ei ole erityistä osastoa heitä varten eli lastenkotia, että sitäkin että vaivahoitolaitoksissa siveellisesti turmeltuneet ja kunnialliset hoitolaiset — joiden jälkimmäisten joukkoon lapsetkin luonnollisesti kuuluvat — mikäli mahdollista pidetään ja hoidetaan eri huoneissa, olen minä ollut pakotettu vaatimaan lasten muuttamista viimeaini-

tuista vaivaistaloista ja niiden toimittamista elätteelle yksityisten henkilöiden luo. Kuitenkin olen katsonut ettei äskenmainittu lainkohta tarkoita aivan vähäisiä lapsia, jotka tarvitsevat äitiensä hoitoa ja joihin vanhempien esimerkki ymmärrettävistä syistä ei saattane vaikuttaa.

Tuusniemen
vaivaistalo.

Syytä suurempaan tyytymättömyyteen olen havainnut ainoastaan Tuusniemen ja Polvijärven vaivaistaloissa Kuopion lääniä, Huittisten köyhäin-hoitolaitoksessa Turun ja Porin lääniä, sekä Hauhon samanlaisessa laitoksessa Hämeen läänissä. Kun minä Helmikuun 5 päivänä 1894 kävin ensin mainitussa, Tuusniemen vaivaistalossa, joka sijaitsee Juojärven Pahkasalo nimisessä saarella, pidettiin laitoksen kaikkia noin 80 hoitolaista pienehkön talonrakennuksen kahdessa kamarissa ja tuvassa. Miten suuri tungos oli, todistaa jo se että kun hoitolaiset yöllä nukkuivat laattialla, melkein koko permannon ala peittyi heistä, jotta ainoastaan muutamia kapeita käytäviä pidettiin auki oville. Siinä miehet ja naiset, terveet ja sairaat, täys-ikäiset ja lapset makasivat sikin sokin. Ainoastaan muutamia makuu-lavereita löytyi. Lapset olivat puolialastomat taikka puetut ryysyihin; ilmoituksen mukaan ei ainoatakaan lasta käytetty koulussa. Mistään sisätyöstä luonnollisesti ei voinut olla puhuttakaan sellaisessa tungoksessa. Edellisenä talvena oli kuitenkin, kuten kerrottiin, kahta vertaa suurempi luku eli 160 henkeä ollut otettuna samaan laitokseen, mutta oli silloin osalle heistä annettu asunnoksi vaivaistalon riihirakennus. Suuri epäjärjestys ja siivottomuus vallitsi kaikkialla.

Polvijärven vai-
vaistalo.

Ei ollut paljoa paremmassa kunnossa Polvijärvenkään vaivaistalo, jota pari päivää sen jälkeen kävin tarkastamassa. Siinä asui silloin 133 hoitolaista, jotka öisin samoin makasivat permannolla, miehet ja vaimot, terveet ja sairaat, täysikäiset ja lapset sekasin. Vaikka läänin Kuvernööri jo syksyllä 1893 oli antanut käskyn hankkia sänkyjä laitokseen, oli niitä siellä ainoastaan muutamia. Yhdessäkin huoneessa oli lattia niin täyteen ahdettu nukkujia, jotta paremman tilan saavuttamiseksi ruokapöytä yöksi hinattiin kattoon.

Viipymättä ilmoitettuani Kuvernöörille näistä epäkohdista, Kuvernöörinvirasto velvoitti sekä Tuusniemen että Polvijärven kunnat viipymättä ja viimeistään kuukauden kuluessa siitä kuin Kuvernöörinviraston päätös oli kuntakokouksen tiedoksi saatettu, ottamaan lapset vaivaistalosta pois sekä toimittamaan ne elätteelle hyviksi tunnettuihin koteihin, kuitenkin niin että alle kahden vuoden olevat lapset saivat pysyä äitiensä luona, sijoittamaan miehet ja naiset sekä terveet ja sairaat eri huoneisiin asumaan, hankkimaan kaikille hoitolaisille kelvolliset vuoteet tahi sellaiset makuulaverit, joita paikkakunnalla käytettiin, sekä tarkoin pitämään siitä huolta ettei vaivaistalon eri huoneisiin sijoitettu useampia hoitolaisia, kuin että kukin henkilö saisi osalleen ainakin 10 kuutiometriä ilmaa.

Sen ohessa Kuvernööri käski asianomaisia nimismiehiä valvomaan että näitä käskyjä noudatettiin. — Lievittäväna asianhaarana on kuitenkin mainittava että molemmat puheenalaiset laitokset, minun niissä käydessäni, olivat pidettävät väliaikaisina. Polvijärven kunta on senjälkeen päättänyt melkoisesti laajentaa vaivaistalooan.

Mitä Huittisten vaivaistaloon tulee, niin näyttää siltä aina perustamisestaan asti puuttuneen yleisön luottamus. Niinpä Huittisten kirkkoherra, Provasti Oskar Ferd. Ingelius jo Maaliskuun 14 päivänä 1891 kirjoitti minulle että koska kuntaan oli perustettu vaivais- ja työhuone, mutta paljon eri mieltä vallitsi siitä, miten sen hallinnon yksityiskohdat soveliaimmin olivat järjestettävät, josta taas oli ollut seurauksena horjuminen sinne ja tänne, niin hän, virkansa puolesta, pyysi minua, niin pian kuin asianhaarat sen sallisivat, saapumaan sinne järjestämään puheenalaisia epäselviä asioita.

Tämän johdosta minä senjälkeisen Kesäkuun 11 päivänä kävin mainitussa laitoksessa sekä annoin vaivaishoitohallituksen esimiehelle ohjeita sen hoidosta. Seuraavassa Syyskuussa sain paikkakunnan kruunuvoudilta virkakirjeen, jossa hän valitti eräistä vaivaistalolla vallitsevista epäkohdista. Sen johdosta minä nyt vaivaishoitohallitukselle kirjallisesti undistin jo ennen tekemäni muistutukset, jota paitsi huomautin että koska laitoksen johtaja oli osottanut puuttuvaa ymmärrystä toimestaan, hänet pitäisi joksihin ajaksi lähetettämän toisiin vaivaistaloihin saamaan käytännöllistä kokemusta tällaisten laitosten johdosta taikka myöskin että uusi johtaja valittaisiin. Vähäistä myöhemmin vaivaishoitohallitus ilmoitti minulle niistä toimista, joihin se kirjeeni johdosta oli ryhtynyt ja huomautti samalla ettei mitään arvoa olisi annettava kruunuvoudin kirjeelle sekä että johtaja edelleen oli virassaan.

Vaivaistalossa matkaansaadut muutokset lienevät kuitenkin olleet jotenkin vähäarvoiset, sillä vuosi sen jälkeen, eli Syyskuun 20 päivänä 1892 ilmoitti paikkakunnan piirilääkäri kirjeessä minulle vaivaistalolla ja varsinkin sen houruinosastolla vallitsevista epäkohdista, josta minä tein ilmoituksen Kuvernöörille, joka sakon uhalla velvoitti Huittisten kunnan panemaan vaivaistalonsa sellaiseen kuntoon, että asianomainen piirilääkäri sen saattoi hyväksyä. Vaan ei tämäkään toimenpide näytä tuottaneen toivottua tulosta, sillä minä Maaliskuun 10 päivänä 1894 Kuvernöörinvisaston varalääninsihteerin läsnä ollessa kävin tarkastamasta puheenalaista laitosta, huomattiin se yhä vielä olevan sangen epätydyttävässä kunnossa, koska nimittäin, muun muassa, monta kymmentä lasta oli sijoitettu samaan huoneeseen kuin vanhat ja sairaat, jotka eivät saaneet tarpeellista hoitoa. Vähäistä ennen oli kuitenkin vihdoin uusi johtaja otettu laitokseen, sittenkuin tyytymättömyys vanhaan oli siihen määrin kiihtynyt, että muutamat yksityiset Huittisten kuntalaiset olivat pyytäneet Kuvernööriä erottamaan hänet virastaan, sitten-

Huittisten vaivaistalo.

kuin he asianomaisessa kihlakunnanoikeudessa olivat kuulusteluttaneet todistajia siitä tavasta, miten mainittu johtaja oli hoitanut tehtäviään. Kuvernööri on sen jälkeen Maaliskuun 15 päivänä 1894 antamassaan päätöksessä velvoittanut vaivaishoitohallituksen jäsenet ja esimiehen, kunkin heille sitä varten pannun sadan markan uhkasakon haastolla, kuuden viikon kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan, pitämään huolta siitä että kaikki lapset erotettiin vaivaistalosta ja annettiin yksityisille elätettäväksi ja että kouluijässä oleville lapsille hankittiin tilaisuutta koulunkäyntiin, kuitenkin sellaisella poikkeuksella että lasten, jotka eivät vielä olleet täyttäneet kolmea vuotta, ja joiden äidit saivat ylläpitonsa laitoksessa, sallittiin jäädä sinne sillä ehdolla ettei heitä pidettäisi samoissa huoneissa kuin sairaita ja niitä jotka olivat vuoteen omia; että heidän tuli asianomaisen lääkärin kanssa tehdä sopimus siitä että tämän vähintään kerran kuukaudessa, mutta tarpeen vaatiessa useammin, kävisi vaivaistalossa ja sen houruinhuoneessa antamassa tarpeellisia määräyksiä sairaiden ja heikkomielisten hoitamisesta kuin myöskin lääkärin antamalla todistuksella näyttää piirin kruununnimismiehelle oliko näitä määräyksiä noudatettu vai ei.

Hauhon vaivaistalo.

Mitä lopuksi tulee Hauhon kunnan vaivaistaloon, kävin minä siinä viime Lokakuun 10 päivänä, ja havaitsin silloin, että laitoksen kolmeen asuinhuoneeseen oli pantu asumaan monta heikkoa ja vuoteellista sairasta, ja että houruin osastossa, joka oli sijoitettu eri tupaan, joka lautaseinien kautta oli jaettu neljään koppiin ja eteiseen hoidettiin myöskin sairasmielisiä henkilöitä. Laitoksen johtajatar ilmoitti kumminkin kysyttäessä että näiltä potilailta kokonaan puuttui lääkärinhoitoa, koskei laitoksessa sinä vuonna ollut käynyt lääkäriä muuta kuin kerran, eikä silloinkaan vaivaishoitohallituksen taikka sen esimiehen toimesta, kuin myöskin ettei hourujen puolella asunut ainoatakaan henkilöä täysissä ruumiin ja sielun voimissa, vaan ainoastaan mielisairaita sekä suurimmassa määrässä saamattomia hoitolaisia, josta johtajataren arvelun mukaan, tulipalon taikka muun onnettomuuden sattuessa, saattoi olla arveluttavat seuraukset. Johtajatar kertoi sen ohessa että vaivaistaloon vähäistä jälkeen uudenvuoden oli passitettu vanhempi mieshenkilö, jota aikaisemmin oli pidetty ruodulla ja jota vaivasi pitkälle edistynyt spitali- tai spitalintapainen tauti, niin että liha hänen jäsenistään mätäni ja irtaantui, levittäen pahaa hajua. Sairaana ruodulla ollessa ei hänelle oltu toimitettu lääkäriä eikä edes senkään jälkeen, kuin hänet oli vaivaistaloon otettu, vaivaishoitohallitus ollut kutsuttanut lääkäriä, vaan oli hän aluksi sijoitettu päärakennukseen, missä muutkin hoitolaiset pidettiin, ja siirrettiin sieltä Helmikuussa hourujen rakennukseen, jossa hän, ajoittain raivopäisten hourujen ympäröimänä, parin viikon kuluttua kuoli. Johtajatar oli kuitenkin ilmoittanut Hämeenlinnassa asuvalle piirilääkärille tästä taudinkohtauksesta, minkä

johdosta lääkäri kerran, Helmikuun 23 päivänä, oli käynyt laitoksessa antamassa ohjeita sairaan hoidosta.

Näistä seikoista ilmoitin minä viipymättä läänin Kuvernöörille sitä toimenpidettä varten, johon asianhaarat ehkä antoivat aihetta ja on Kuvernööri sen johdosta sakon uhalla velvoittanut Hauhon vaivashoitoyhdyskunnan 1894 vuoden kuluessa tekemään sopimuksen asianomaisesti oikeutetun lääkärin kanssa siitä että tämän ainakin kerran kuussa tulisi käydä tarkastamassa vaivaistalon houruinosastoa, valvoakseen hourujen hoitoa ja antaakseen tarpeellisia määräyksiä siitä, mutta on kunta tästä Kuvernöörin päätöksestä tehnyt alamaisen valituksen Keisarilliselle Majesteetille, ja on asia vielä ratkaisematta. — Yhteydessä tämän kanssa lienee myöskin mainittava että eräs yksityinen Hauhon kunnan jäsen äskettäin on minulle kirjallisesti tehnyt valituksen siitä huonosta hoidosta, joka hänen mielestään tulee sikäläiseen vaivaistaloon otettujen hoitolaisten osaksi, sekä pyytänyt että asianomaiset saatettaisiin lailliseen edesvastaukseen tästä, jota tarkoitusta varten hän myöskin on nimittänyt useita todistajia asiaan, ja olen minä lähettänyt tämänkin kirjoituksen Kuvernöörille, joka on käskenyt Hauhon piirin kruununnimismiestä panemaan Hauhon vaivaistalon johtajan sekä vaivashoitohallituksen esimiehen ja jäsenet paikkakunnan kihlakunnanoikeudessa syytteeseen siitä, että he ovat laiminlyöneet vaivaistaloon otettujen henkilöiden hoitoa ja silmälläpitoa. — On merkittävä että samaisessa kunnassa joku aika sitten pidettiin niinkään spitalitautista henkilöä ruodulla ja että asianomaisia vastaan jo silloin ajettiin syytettä siitä puuttuvasta hoidosta, jota tämä ruotulainen oli saanut kärsiä.

Ylempänä mainitusta neljästä kunnasta, nimittäin Tuusniemen, Polvijärven, Huittisten ja Hauhon, ei yhdelläkään ole lainaa yleisistä varoista vaivaistalon perustamista varten; kolmelle viimeksimainitulle on tosin alamaisen anomuksen johdosta armossa myönnetty lainoja, mutta syystä tai toisesta, he eivät ole niitä nostaneet. Ellei minulle ole annettu erehdyttäviä tietoja lienee syynä tähän ollut ainakin osaksi se, että peljättiin niiden vaivaistalojen, joita varten valtiolainoja oli saatu, joutuvan ankaramman valvonnan alaisiksi kuin muut.

Armollisen vaivashoitoasetuksen 14 §:n 2 kohdan mukaan tulee lasten, jotka nauttivat vaivaisapua, saada vakinainen asunto, jota paitsi 1 §:n b kohta Elokuun 16 päivänä 1893 annetussa armollisessa vaivashoidon tarkastelijan johtosäännössä määrää että hänen erittäin tulee pitää vaaria jotta heikkomielisille, sairaille, saamattomille ja muille senlaisille vaivashoitolaisille, joiden hoitamiseksi tarvitaan pysyväistä olinpaikkaa, hankitaan tarkoituk-

Ruotulaiset.

senmukainen ja sopiva hoito vakinaisissa asunnoissa. Minulle saapuneista vaivahoitoa koskevista tilastollisista tauluista vuodelta 1892 käy kuitenkin selville, kuten jo viimeisessä vuosikertomuksessani olen huomauttanut, että niistä vaivaisista, jotka mainittuna vuonna oli ruodulle jaettu, oli sellaisiakin henkilöitä, joita heidän ikäänsä, terveydentilaansa tai ruumiinvirheisiinsä nähden, askenmainitun säännöksen nojalla, sopivasti ei saisi käyttää ruodulla. Jällempänä oleva taulu osottaa tällaisten, erilaatuisten, ruotivaivaisten luvun sekä kuntain luvun, jossa sellaisia ruotivaivaisia pidettiin vuonna 1892.

Taulu 12.

		Kuntien luku.	15 vuotta nuorempia.	75 vuotta vanhempia.	Heikkom- lisit.	Sokeita.	Kuuro- mykkiä.	Kauttuva- tuisia.	Rainaita.
Uudenmaan	läänissä	15	6	94	4	15	—	—	10
Turun ja Porin	»	25	7	63	16	24	2	2	21
Wiipurin	»	27	8	126	10	41	4	6	19
Hämeen	»	16	6	130	7	35	—	6	40
Waasan	»	40	11	226	18	33	1	5	39
Mikkelin	»	15	6	103	3	30	3	1	10
Kuopion	»	18	55	187	4	62	1	—	18
Oulun	»	33	1,351	104	25	43	3	1	13
Yhteensä		189	1,450	1,033	87	283	14	21	170

Tämä antoi minulle aihetta kirjeissä näiden kuntien vaivahoitohallituksilta, paitsi Turun ja Porin läänin, jossa Kuvernööri jo oli ryhtynyt samaa tarkoitaviin toimenpiteisiin, pyytämään tietoja siitä saivatko nämä ruotulaiset, jotka minä myöskin nimitin nimeltä, hoitoa vakinaisissa asunnoissa vai kuljetettiinko heitä ympäri ruodulla, ja tuli vaivahoitohallitusten jälkimmäisessä tapauksessa myöskin esittää ne perusteet, joiden se luuli antavan tukea tällaiselle menettelylle.

Vasta sinä vuonna, jonka tämä alamainen kertomus käsittää, olin tilaisuudessa tarkastamaan saapuneet vastaukset. Niistä kumminkin kävi selville, että suurta osaa ruotuvaivaisia ei kuljetettu ympäri, vaan että he naittivat hoitoa vakinaisissa asunnoissa, joka erittäinkin on Oulun läänin ruoturien laita, siellä kuin usein kyllä joka isommassa talossa on ruotulainen vuosi umpeensa. Toiset vaivahoitohallitukset taas ilmoittivat että koko ruotujärjestelmä heidän kunnistaan oli poistettu tai oli ennen pitkää lakkaava. Näissä tapauksissa minun siis ei tarvinnut ryhtyä mihinkään toimiin.

Kun sitä vastoin alaikäisiä, vanhuuden heikkoja taikka senlaatuksia vaivaisia, joista ylempänä mainitaan, yhä kuljetettiin ruodulla, olen minä toimenpidettä varten, siitä ilmoittanut asianomaisille Kuvernööreille. En ole muutamissa muissakaan tapauksissa katsonut asiakseni ryhtyä muihin toimiin kuin että olen kehottanut vaivaishoitohallitusta muutamille yksityisille ruotuvaivaisille hankkimaan hoitoa vakinaisissa asunnoissa sekä, mikäli mahdollista, vastaisuudessa välttämään sellaisten vaivaisten kuljettamista ruodulla.

Seuraava taulu näyttää puheenalaista laatua olevien asiain luvun, jotka joko eivät ole antaneet aihetta enempiin toimiin, taikka jotka on lähetetty asianomaiselle Kuvernöörille tahi ovat antaneet minulle syytä kirjoittamaan asianomaiselle vaivaishoitohallitukselle.

Taulu 13.

	Etä mitään toimen- pidettä.	Ilmoitus Kuver- nööriille.	Kirje vaivaishoi- tohallitukselle.
Uudenmaan läänissä	7	3	5
Turun ja Porin »	—	—	—
Wiipurin »	15	9	3
Hämeen »	9	3	4
Waasan »	24	5	11
Mikkelin »	6	9	—
Kuopion »	9	4	5
Oulun »	20	11	2
Yhteensä	90	44	30

Kun tarkastelee kuntien vaivaishoidostaan antamia tilastollisia tauluja, tulee näkyviin joukko epäkohtia vaivaisten hoidannossa. Olisi sen vuoksi toivottava että kunakin vuonna voitaisiin perinpohjaisesti tarkastaa näitä tauluja ja että asianomaisille kunnille ja vaivaishoitohallituksille huomautettaisiin tauluista selville käyneistä epäkohdista. Koska tämä kuitenkin antaisi enemmän työtä kuin minkä kanslian nykyinen henkilökunta ennättää suorittaa, on minun täytynyt rajoittaa tarkasteluani kunakin vuonna ainoastaan muutamiiin taulujen eri yksityiskohtiin. Niinpä olen, kuten aikaisemmista vuosikertomuksistani selviää, vuonna 1892 erittäin pannut huomiota vai-

Lasten opetus.

vaishoidon huostaan joutuneiden heikkomielisten oloihin nähdäkseni onko heille annettu lääkärinhoitoa vai eikö; vuonna 1893 olen taas ottanut tarkempaa selkoa ruodulle jaettujen vaivaisten oloista, jota tarkastustyötä on, kuten edellä olen maininnut, jatkettu myöskin vuonna 1894.

Viime vuonna suoritettu tarkastustyö on kuitenkin pääasiassa tarkoittanut alaikäisille annettua vaivahoitoa ja opetusta. Armollisen vaivahoitoasetuksen 14 §:n 2 kohdan mukaan on vaivahoitoa nauttiville lapsille, mikäli mahdollista tarjottava tilaisuus koulunkäyntiin ja on heitä siis myöskin opetettava lukemaan ja kirjottamaan. Kysymyksenalaisista tilastollisista tauluista vuodelta 1893 käy kumminkin selville että suuresta osasta kouluijässä olevia lapsia toiset ovat ainoastaan lukutaitoisia, toiset eivät ole lukua eikä kirjoitusta taitavia. Sen johdosta ja ottamalla huomioon että minä vaivahoidon tarkastelijalle annetun johtosäännön 1 §:n a) kohdan mukaan olen velvollinen erittäin pitämään vaaria siitä että vaivahoidon huostaan joutuneet lapset saavat nauttia heille laissa vakuutettuja etuja, tein minä, palautettujen tilastollisten taulujen perusteella luettelon, joka käsitti kaikki yli kymmenen vuoden ikäiset lapset, jotka oli ilmoitettu joko ainoastaan lukutaitoisiksi tai sellaisiksi, joilta kokonaan puuttui sekä tänä että kirjoitustaito, kuin myöskin ne, joista ei ollut tullut puheenalaisia tietoja.

Seuraava taulu osoittaa sellaisten lasten luvun sekä niiden kuntain lukumäärän, missä näitä lapsia oli, 1893 vuoden tilaston mukaan.

Taulu 14.

		Ainoastaan lukutaitoisia.	Ei lukua eikä kirjoitustaitoisia.	Tietoja puuttuu.	Kuntain luku.
Uudenmaan	länissä	230	4	11	32
Turun ja Porin	»	707	18	37	97
Wiipurin	»	225	12	50	38
Hämeen	»	277	6	45	43
Waasan	»	656	15	74	74
Mikkelin	»	495	16	94	27
Kuopion	»	799	63	74	34
Oulun	»	1,596	42	306	62
Yhteensä		4,985	176	691	407

Sen jälkeen kirjoitin kaikkien näiden 407 kunnan vaivaishoitohallituksille ja kehoitin heitä antamaan lähempää selvitystä puheena olevien lasten opetuksesta kuin myöskin tietoa siitä oliko niille annettu kouluopetusta. Oltuani vähän kahden vaiheilla siitä minkä ikäiset niiden lasten tuli olla, joita kysymykseni tarkoittivat, otin ikärajan niin alhaiseen kuin 10 vuotta — en sen vuoksi että senikäisiltä lapsilta ehdottomasti jo saa vaatia sekä luku- että kirjoitustaitoa — vaan sen vuoksi että minä näin tavoin saisin suurempaa lapsimäärää koskevia tietoja ja että vielä ennätettäisiin ryhtyä toimiin tarpeellisen opetuksen hankkimiseksi niille, joille sitä ehkä oli laiminlyöty antaa. Sittenmin saapuneista kirjallisista vastauksista käy selville: milloin että ylempänä mainitut lapset ovat sekä luku- että kirjoitustaitoiset, vaikka sitä epähuomista ei oltu merkitty tauluihin, milloin että lapset nauttivat opetusta vakinaisessa kansakoulussa tahi kiertokoulussa joten ne todennäköisesti ennen pitkää ovat sekä luvun että kirjoituksen taitavat, kuin myöskin eräissä tapauksissa että vaivaishoitohallitus kyselyni johdosta jo on ryhtynyt toimiin tarpeellisen opetuksen hankkimiseksi heille; luetelluissa tapauksissa kaikki toimenpiteet minun puoleltani ovat olleet tarpeettomat. Toisista vastauksista on sitä vastoin käynyt selville, ettei lapsille anneta asianmukaista opetusta ja olen minä sellaisissa tapauksissa kirjeissä kehoittanut vaivaishoitohallitusta vastedes paremmin noudattamaan vaivaishoitasetuksen edellä mainitun 14 §:n säännöstä; näitä kehoituksia on lähetetty seuraavalle lukumäärälle vaivaishoitohallituksia:

Taulu 15.

Uudenmaan	länissä . . .	4	vaivaishoitohallitukselle.
Turun ja Porin	» . . .	25	»
Wiipurin	» . . .	6	»
Hämeen	» . . .	11	»
Waasan	» . . .	30	»
Mikkelin	» . . .	8	»
Kuopion	» . . .	14	»
Oulun	» . . .	28	»

Yhteensä 126 vaivaishoitohallitukselle.

Kuten ylempänä ensimmäisessä luvussa ja tauluissa 3, 4 ja 5 jo on mainittu, on useimpiin uusiin vaivaishoidon-ohjesääntöihin otettu lähempiä määräyksiä köyhien lasten antamisesta elätteelle, niiden kaitsemisesta ja opetuksesta; sen vuoksi on toivattava että puheenalaiset olot lähimmässä tulevaisuudessa parantuvat.

Sokeat ja kuuromykät.

Kuntain tilastollisten taulujen johdolla olen minä tehnyt luettelon myöskin kaikista vaivashoidon elätettävänä olevista sokeista ja kuuromykistä henkilöistä 10 ja 18 ikävuoden välillä, joita ei ole merkitty luku- tai kirjoitustaitoisiksi, taikka koulukasvatuksen saaneiksi, sekä pyytänyt asianomaisilta vaivashoitohallituksilta tietoa näiden opetuksesta. Alempana oleva taulu osoittaa sellaisten henkilöiden lukumäärän kuin myöskin kuntain luvun, joille tätä tarkoittavia tiedusteluja on lähetetty.

Taulu 16.

	Sokeita.	Kuuro- mykkiä.	Kuntia.
Uudenmaan läänissä	—	3	3
Turun ja Porin »	5	14	16
Wiipurin »	1	1	2
Hämeen »	7	7	10
Waasan »	4	5	9
Mikkelin »	2	5	5
Kuopion »	6	6	10
Oulun »	4	8	9
Yhteensä	29	49	64

Saatuani vastaanottaa vaivashoitohallitusten vastaukset, olen minä eräille hallituksille ehdottanut toimenpiteitä opetuksen hankkimiseksi näille lapsille ja myöskin neuvonut heille siihen tarkoitukseen sopivia oppilaitoksia.

Tilin laiminlyöminen Suistamossa.

Huomioon tulleista epäkohdista, jotka koskevat ainoastaan yhtä erityistä kuntaa, pitänee minun tässä erittäin mainita olot Wiipurin läänin Suistamon kunnassa. Maaliskuun 29 päivänä 1894 toimittaessani täällä vaivashoidon tarkastusta, puuttui 1891 ja 1892 vuoden kaikki tilit ja ilmoitti vaivashoitohallituksen nykyinen esimies, Bruno Hoffrén, joka uudesta vuodesta 1893 oli ryhtynyt toimeensa, ettei hänen edeltäjänsä vielä ollut antanut tiliä vaivashoitovarojen hoidosta vuosina 1891 ja 1892 minkä vuoksi Hoffrén pyysi että minä sen johdosta ryhtyisin tarpeellisiin toimiin. Koska minun, vaivashoidon tarkastelijalle annetun johtosäännön 1 § g) kohdan mukaan on pitäminen vaaria että niitä varoja, joita kunnat ovat vaivashoitoa varten

myöntäneet, tarkoitukseensa oikein käytetään, ilmoitin tästäkin asiasta Kuvernöörille, joka sen johdosta vaati asianomaisilta selitystä, johon minulle myös on annettu tilaisuus vastata. Sen mukaan kuin vaivashoitohallituksen nykyinen esimies kirjeessä viime helmikuun 7 päivältä on minulle ilmoittanut, ei vaadittua tiliä sittenkään oltu silloin vielä saatu entiseltä esimieheltä.

Muut epäkohdat vaivashoidossa, joista minulle on ilmoitettu tahi muistutettu, ovat koskeneet milloin mitäkin yksityisseikkaa, kuten esimerkiksi: kahden Lapuan ja Seinäjoen kunnassa asuvan heikkomielisen kahlehtimista, erään Raisiossa kuolleen vaivashoitolaisen ennenaikeista hautaamista ainoastaan muutama tunti kuolemantapauksen jälkeen, lasten kasvattamista ilman opetusta, kiellettyä vaivaisapua, y. m. semmoista.

Tänlaatuisten diaarioihin merkittyjen asiain luku nousi vuonna 1894 sataanseitsemäänkolmatta, joihin ei kuitenkaan ole luettu niitä 126 tapausta, jossa minä tilastollisista tauluista saamieni tietojen johdosta olen, kuten ylempänä jo olen maininnut, kehottanut vaivashoitohallituksia hankkimaan vaivaisille tarpeellista opetusta. Näiden asiain luku nousi vuonna 1892 seitsemäänkymmeneenseitsemään ja vuonna 1893 kahdeksaankymmeneeneljään.

E. Keisarillisen Senaatin ja Kuvernöörin antamia tehtäviä.

1894 vuoden alussa vallitsi sekä Helsingissä että monessa maaseutu-
 kaupungissa sangen kova työnpuute köyhemmässä väestössä, johon lienee ollut etupäässä syynä sekä ahtaat asioimisolot yleensä että myöskin se seikka että parempina raha-aikoina kaupunkeihin oli maaseudulta muuttanut suuret joukot irtainta väkeä, jolla oli melkein yksinomaan satunnaista työnansiota rakennustoissa tahi asioimisliikkeissä. Tämän johdosta Siviilitoimituskunnan Päällikkö kehotti minua antamaan lausunnon Helsingissä vallitsevasta työnpuutteesta, ja esitin minä Tammikuun 13 päivänä 1894 antamassani lausunnossa, muun muassa että hädän torjumiseksi aiottujen toimenpiteiden tuli mikäli mahdollista, tähdätä siihen että työmiehiä, joilla ei ollut kotipaikka-oikeutta pääkaupungissa, kuin myöskin muita, jotka eivät täällä voineet hankkia toimeentuloaan, saataisiin palaamaan kotipaikkoihinsa taikka etsimään itselleen toisia halvempia työmaita. Samalla kuin sen tähden työttömien henkilöiden poissiirtymistä oli edistettävä, tuli sopivilla keinoilla koettaa ehkäistä irtaimen kansan tulvimista paikkakunnalle. Säännös Maalis-

Työnpuute Helsingissä.

kuun 17 päivänä 1879 annetussa armollisessa julistuksessa muuttamisesta toisesta seurakunnasta toiseen, jonka mukaan muuttokirjaa ei saa antaa sille, joka ei voi näyttää olevansa asianmukaisesti hengille kirjoitettu sekä maksa-neensa menneen vuoden kruunun- ja kunnanveronsa eikä olevansa toisen edusmiehyden taikka isäntävallan alainen, on nimittäin jossain määrin joutunut unohduksiin, minkä vuoksi minullekin on valitettu että kirkkoherrat tavantakaa antavat muuttokirjoja henkilöille, jotka eivät ole suorittaneet kunnallisverojaan jopa sellaisillekin, jotka ovat saaneet vaivaisapua. Vielä huomautin että yksityisten hyväntekeväisyysseurain pitäisi varoa valmistamasta henkilöille, joilla täällä ei ollut kotipaikkaoikeutta, mahdollisuuta jäädä tänne, kunnes he ovat ennättäneet saada sen oikeuden.

Tämän johdosta huomautti Siviilitoimituskunta minulle vaivaihoidon tarkastelusta annetun armollisen julistuksen 3 §:ssä ja vaivaihoidon tarkastelijalle annetun johtosäännön 2 §:ssä olevasta säännöksestä, jonka mukaan vaivaihoidon tarkastelija, jos yksityisen hyväntekeväisyyden harjoittamista varten perustettujen yhdistysten, seurain tahi laitosten havaitaan sopimattomilla toimilla vaikeuttavan tahi vastustavan kunnallista vaivaihoitoa, on velvollinen tähän saattamaan huomiota ja, ellei oikaisua seuraa, ilmoittamaan asianlaidasta Kuvernörille. Sitä paitsi Kirkollisasiantoimituskunta käski minua toimituskunnalle ilmoittamaan, milloin ja missä tapauksissa ja kuka tahi kutka pappismiehet olivat tehneet mainitunlaatuisia laittomuuksia muuttokirjain antamisessa ja olen minä, käskyä noudattaen, Kirkollisasiantoimituskunnalle ilmoittanut että eräs vaivaihoitohallituksen esimies, joka itse on pappi, kirjeessä on pyytänyt minua niin toimimaan että papistoa muistutettaisiin muuttokirjoja antaessaan, paremmin noudattamaan ylempänä mainittua säännöstä ja lähetti mainittu esimies, näyttääksensä valituksensa oikeaksi, todistukset kolmesta henkilöstä, jotka olivat saaneet taikka koettaneet itselleen hankkia kotipaikkaoikeuden sellaisen laittoman muuttokirjan nojalla; jota paitsi hän lisäksi huomautti että, jos niin vaadittaisiin, hän saattaisi hankkia kymmeniä, kenties satojakin sellaisia todistuksia. Kopiat näistä todistuksista minä myöskin liitin kirjeeseeni, vaan koska minulla ei suinkaan ollut tarkoituksena tehdä valitusta todistusten antajia vastaan en ollut hankkinut lähempiä tietoja heistä, jonka vuoksi en myöskään ollut tilaisuudessa antamaan tarkempaa selvitystä asiassa.

Tämän yhteydessä on minun mainitseminen että Keisarillinen Senaatti Syyskuun 12 päivänä 1894 on käsenyt minun tekemään ja Siviilitoimituskunnalle toimittamaan luettelon kaikista maassa toimivista hyväntekeväisyysyhdistyksistä, jota tarkoitusta varten myöskin asianomaiset Kuvernöörit ovat saaneet käskyn lähettää minulle tietoja kunkin läänissä toimivista yhdistyksistä.

Paitsi edellä mainittuja tehtäviä on minulta vaadittu alamaisia lausuntoja seuraavissa asioissa: Lausuntoja Keisarihallinnalle.

Honkajoen kunnan, Kuopion kaupunkikunnan, Savitaipaleen ja Kouvolaan kuntain eri valituksista sen johdosta että asianomaiset Kuvernöörit ovat kieltäytyneet vahvistamasta heille sitä varten jätettyjä vaivahoidon-ohjesääntöjä;

Messukylän ja Hausjärven vaivahoidonhallitusten eri hakemusten johdosta saada alennusta mainituista kunnista olevien, valtion hulluinhoitolaitoksissa hoidettujen sairasten päivämaksuissa;

erään Wiipurissa asuvan lesken alamaisten hakemuksen johdosta saada vapaasija pojalleen valtion houriinhuoneessa;

Rääkkylän kunnan alamaisten valituksesta Kuopion läänin Kuvernöörin antaman päätöksen johdosta, joka koski kuntaan aiottua vaivaistaltoa;

Wehkalahden kunnan alamaisten valituksesta Wiipurin läänin Kuvernöörin antaman päätöksen johdosta, joka koski lääkärinhoitoa kunnan vaivaistalossa ja siihen yhdistetyssä houriinhuoneosastossa;

Huittisten kunnan alamaisten valituksesta Turun- ja Porin läänin Kuvernöörin antaman päätöksen johdosta, joka koski lasten pitämistä vaivaistalossa;

Lääkintöhallituksen tekemistä muistutuksista, jotka koskivat Porvoon kaupungin vaivaistalon houriin osastoa;

kahden Sakkolan kolerasairaalan sairaanhoitajattaren palkkauksesta; sekä

Leväisten kruununpuustellin vuokraamisesta vaivaistaloksi Kuopion maalaiskunnalle.

Turun ja Porin läänin Kuvernööreille olen minä pyynnöstä vuoden kuluessa antanut seuraavat lausunnot: Lausuntoja Kuvernööreille.

Huittisten vaivaistaloon aiotun lastenkodin piirustuksista;

vaivaisten kuljettamisesta ruodulla Eurajoen, Lumparlandin, Sottungan, Kökarin ja Ruskon kunnissa;

Köyliön kunnan jakamisesta vaivahoidonpiirikuntiin;

Wehmaan kunnan vaivaistalon olojen johdosta tehdyistä muistutuksista;

kuntakokousten pitämisestä Perniön vaivaistalossa; sekä

Paimion pitäjän kirkkoherran tekemästä valituksesta, joka koski mainitun kunnan vaivaistalossa hoidettuja lapsia;

Waasan läänin Kuvernööreille: valituksesta, joka koski Raippaluodon kunnan vaivahoidon-ohjesääntöä;

Kuopion läänin Kuvernöörille:

Varkauden tehtaanseurakunnan vaivaishoitoa vastaan tehdystä valituksesta;

Polvijärven vaivaistaloon aiotusta uutisrakennuksesta;

Tuusniemen kunnan päätöksestä, joka koski kunnan vaivaistalon hoitoa;

valituksen johdosta, joka koski vaivaistalon perustamista Ilomantsiin; sekä

Pielaveden kunnan tekemästä päätöksestä, jolla kunta, luopuen aikaisemmasta päätöksestä, on päättänyt olla vaivaistaloa rakentamatta.

Lopuksi on Oulun läänin Kuvernööri pyytänyt lausuntoani seuraavista asioista:

Sodankylän kunnasta tehdyn valituksen johdosta, joka koski vaivashoidon kustannusten jakamista kunnan eri vaivaishoitopiirikuntain välillä;

Sotkamon kunnan pyynnöstä, että kunnan sallittaisiin jättää tuonnemmaksi vaivashoidon-ohjesääntönsä valmistaminen; sekä

tehdystä muistutuksesta että Paavolan kunnan vaivaistaloon oli otettu liian suuri luku hoitolaisia;

Paitsi tässä lueteltuja lausuntoja Kuvernööreille, olen minä, kuten jo ylempänä olen maininnut, antanut lausuntoja 112 vaivashoidon-ohjesäännön ehdotuksesta. Lausunnot, mitkä olen antanut alamaisten kuoletuslainahakemusten johdosta vaivaistalojen perustamista varten, valtioavusta työhön kykenemättömille henkilöille, sekä vaivaistalojen johtajien vaaleista, ovat mainitut kolmessa seuraavassa luvussa.

F. Kuoletuslainoja kuntain vaivais-, sairaus- ja hoiuinhoitolaitosten perustamista varten.

Alempana olevassa taulussa luetellaan ne kunnat, joiden alamaisten hakemusten johdosta saada valtiolainoja vaivaistalon perustamista varten minä viimekuluneena vuonna olen antanut lausuntoja, kuin myöskin haettujen ja myönnettyjen lainain määrät.

Taulu 17.

	Pyydetty rahamäärä.		Myönnetty rahamäärä.	
	<i>Smc</i>	<i>72</i>	<i>Smc</i>	<i>72</i>
Hauhön kunta	18,000	—	18,000	—
Tyrnävän ”	15,000	—	15,000	—
Liperin ”	30,000	—	30,000	—
Hämeenkyrön ”	40,000	—	30,000	—
Karttulan ”	15,000	—	15,000	—
Pieksämäen ”	40,000	—	30,000	—
Ätsärin ”	10,000	—	10,000	—
Someron ”	30,000	—	20,000	—
Alastaron ”	40,000	—	30,000	—
Janakkalan ”	30,000	—	30,000	—
Yhteensä	268,000	—	228,000	—

Ylempänä luetelluista kunnista on kumminkin Hauhon myöhemmin päättänyt olla sille armossa myönnettyä lainaa nostamatta, mutta on kuitenkin perustanut vähemmän vaivaistalon. Tyrnävällä, Liperissä, Hämeenkyrössä, Karttulassa ja Alastarolla vaivaistalot jo on avattu; Pieksämäen vaivaistaloo rakennetaan parillaan ja samoin ehkä myöskin Ätsärin ja Janakkalan. Kuten jo mainittiin, niin sijoitetaan Someron kunnan vaivaistalo entiseen kouluhuoneistoon ja lienee sekin jo työn alla.

Kangasalankin kunta, joka aikaisemmin on saanut 20,000 markan kuoleuslainan vaivaistalooan varten, on pyytänyt lausuntoani tekemänsä alamaisen anomuksen johdosta saada entisen lisäksi 15,000 markan suuruinen kuoleuslaina, ja olen minä myöskin antanut lausunnon asiassa, vaan en tiedä onko kunta sitten jatkanut aiottua anomustaan vai eikö.

Mainittuja lainoja annettaessa, on Keisarillinen Senaatti yleensä määrännyt seuraavat ehdot:

että talon rakennukset rakennetaan hakemuskirjoihin liitettyjen piirustusten mukaan ja että vastaisuudessa siihen ehkä tarvittavat muntokset ja lisärakennukset tehdään vaivaishoidon tarkastelijan hyväksymien piirustusten mukaan;

että laitos vussin ajan kuluttua, sittenkuin laina on nostettu, on oleva valmis ja senlaisessa kunnossa että vaivaishoidon tarkastelija sen voi hyväksyä;

että laitokseen valmistetaan sija vissille määrälle sairaita ja heikko-
mielisiä;

että jäljennös pohjapiirroksista on toimitettava vaivaihoidon tarkas-
telijalle;

ettei lapsia pitemmäksi aikaa saa ottaa laitokseen, ellei siihen ole
niille sisustettu eri osastoa eli lastenkotia, jolle taas on hankittava eri lasten
hoitajatar;

että laitoksen johtajaksi tai johtajattareksi ja hoitajattareksi lasten-
kotiin, jos sellainen perustetaan, otetaan ainoastaan sellaisia henkilöitä, jotka
Kuvernööri, kuultuaan vaivaihoidon tarkastelijaa, hyväksyy;

ettei lainasummasta mitään osaa saa käyttää muuhun tarkoitukseen;

että laitoksen rakennukset lainan aikana pidetään vakuutettuina va-
kuutusyhtiössä, jonka Valtiokonttori siihen tarkoitukseen voi hyväksyä, niin
korkeasta arvosta että valtiolla on saatavastaan täysi vakuus; sekä

että jos joku lainanehdoista laiminlyödään taikka kunta lakkaa käyt-
tämästä laitosta tarkoitukseensa, laina ilman irtisanomista on joutunut mak-
settavaksi korkoineen, kuitenkin niin että jos lainan-ottaja edellämaitun
ajan kuluessa näyttää että osa lainasta on tarkoitukseensa käytetty, ainoas-
taan loppu siitä korkoineen on heti maksettava, jota vastoin taloa varten
käytetty osa lainasta saa yllä lueteltuja ehtoja ja määräyksiä noudattamalla
edelleen jäädä velaksi ja säädetyssä järjestyksessä kuolettavaksi.

G. Vaivahoitolaitosten johtajat.

Vaivaistalon joh-
tajan virkakel-
poisuusehdot.

Tulokset vaivaistalon toiminnasta ovat luonnollisesti suuressa määrin
riippuvaiset laitoksen johtajasta sekä tämän kyvystä täyttää tehtävänsä.
Jollei johtaja voi ylläpitää kuria ja järjestystä, muuttuu laitos helposti halut-
tomien ja laiskain henkilöiden mieluisaksi pakopaikaksi eikä siinä tapauk-
sessa kehota köyhempää väestöä säästäväisyyteen ja itsenäisen toimeentulon
hankkimiseen. Jos taas johtajalta puuttuu taitoa ja kokemusta vaivahoito-
laitoksen taloudenpidossa, erittäinkin mitä tulee yksinkertaisen ja halvan
ruo'an valmistamiseen, ei luonnollisesti saata toivoa edullisia rahallisia
tuloksia. Ja jollei johtajalla myöskään ole kokemusta sairaitten ja ikäheik-
kojen hoidossa, eivät tulokset tässäkin kohdin saata tulla tyydyttävät.
Kumminkin useat kunnat täyttäessään puheenalaisia virkoja, ovat osottaneet
sangen vähän ymmärrystä, koska usein ovat valinneet henkilöitä, joiden
sivistyskanta, kokemus ja edellinen toimiala ovat tarjonneet sangen vähän,
jos ollenkaan, takeita siitä että he onnellisesti suorittaisivat vastuunalaisen

tehtävänsä. Onpa menty niinkin pitkälle että ainakin kahteen vaivaistaloon johtajattariksi on valittu kaksi laitokseen otettua hoitolaista.

Ehkä kuitenkin kalliisti saavutettu kokemus eräissä tapauksissa on opettava kuntia ymmärtämään mikä etu täysin kelvollisista johtajista on ja että sellaisten valitseminen on välttämätöntä; muuten on peljättävä että vaivaistalojärjestelmä kelvottomien johtajien vaikutuksesta havaitaan sopimattomaksi, joutuu huonoon huutoon ja hyljätään.

Sen johdosta että valtiolainoja annettaessa lainansaaajalle on pantu yllä mainitut ehdot, olen minä asianomaisten Kuvernöörien kehotuksesta antanut lausuntoja seuraavien vaivaistalojen johtajanvirkain hakijoista, nim. Tuusulan, Kirkkonummen, Kaarinan, Ikaalisten, Hämeenkyrön, Kokemäen, Säkijärven ja Jyväskylän maalaiskunnan. Milloin kunta ei ole pyytänyt minua hyväksymään jotakuta erityistä hakijaa, vaan lausuntoani on vaadittu kaikkien hakijoiden sovelijaisuudesta olen, minulle lähetettyjen todistusten perusteella ja sen nojalla mitä ehkä olen tietänyt hakijoiden aikaisemmasta toiminnasta vaivaihoidon alalla, jakanut heidät kolmeen luokkaan nimittäin: 1) sellaisiin, joiden valitsemisen minä ehdottomasti saatan hyväksyä, 2) sellaisiin, joita en ole katsonut sopivaksi ottaa toimeen pitemmäksi ajaksi kuin yhdeksi taikka kahdeksi koetusvuodeksi, ja 3) sellaisiin, joiden valitsemista minä en millään ehdolla saata puoltaa. Tällä olen tarkoittanut, mikäli minusta on riippunut, niin vähän kuin suinkin rajoittaa kuntain vaalivapautta vaan jättää niiden valittavaksi joku kahteen ensimmäiseen luokkaan asettamistani hakijoista.

Lausuntoja hake-
musten johdosta
päästä vaivais-
talojen johta-
jiksi.

H. Valtioapuja työhön kykenemättömien henkilöiden hoitoa varten.

Hänen Keisarillisen Majesteettinsa armossa määrättyä, että 70,000 markan erä on otettava vakinaiseksi vuotuiseksi menoksi vaivais- ja työhuonerahastoon, käytettäväksi sellaisten Suomen kansalaisten auttamiseen, jotka ovat työhön täysin kykenemättömiä, kuin myös että mahdollisesti syntyvistä säästöistä näissä määrärahoissa on muodostettava erityinen rahasto samaa tarkoitusta varten, jolle on pantava nimeksi: »Rahasto työhön täysin kykenemättömien henkilöiden hoitoa varten», on Keisarillinen Senaatti asiata Maaliskuun 1 päivänä 1892 esiteltäessä, nähnyt hyväksi määrätä: että ylempänä mainittu, armollisimmasti vahvistettu 70,000 markan menoerä, joka 1892 vuoden alusta alkaen pannaan vaivais- ja työhuonerahaston vuosisääntöön, sekä se rahasto, joka yhteydessä tämän kanssa on muodostettava, tulevat mainittujen varain tarkoituksen mukaisesti käytettäväksi apurahoiksi

Määräykellä val-
tioavulusta.

yksityisille hyväntekeväisyysseuroille, yhdistyksille ja yksityisille henkilöille, joitten tarkoituksena on valmistaa hoitoa ja elatusta semmoisille Suomen kansalaisille, jotka ovat työhön täysin kykenemättömiä, taikka, sen ohessa että hoitoa ja elatusta tarjotaan tahi hankitaan sitä varten perustetuissa laitoksissa, antaa viallisille, sokeille, heikkomielisille ja muille sellaisille henkilöille, jotka raajarikkoisuuden tahi muun vian johdosta eivät ole työkykyisiä, semmoista opetusta, joka tarkoittaa näitten varattomien apua tarvitsevaisten tekemistä työhön ja itsensä elättämiseen kykeneviksi; että myöskin kunnat ja yksityiset, jotka mainittua laatua olevissa laitoksissa ylläpitävät ja hoitavat sekä kustantavat opetusta sellaisille työhön kykenemättömille köyhille, voivat puheena olevista varoista apua saada; että edellä mainitut apurahat, joita myönnetään muihinkin tarkoituksiin, jotka eivät sodi Keisarillisen Majesteetin armollista aikomusta vastaan ylläsanotun valtioavun ja rahaston suhteen, ovat annettavat määrätiksi, pitemmäksi tahi lyhyemmäksi ajaksi, taikka myöskin kerrassaan niillä ehdoilla, jotka kutakin eri tapausta varten määrätään; että apurahain määräykset ovat, Keisarilliselle Majesteetille asetettuina, ynnä muitten asiaan kuuluvain kirjain kanssa jätettävät joko Keisarillisen Senaatin Talousosaston supliikki-rekistraattorinkonttooriin taikka asianomaiselle Kuvernöörille, jonka tulee hakemuskirjat ynnä oman alamaisen lausuntonsa kanssa Senaattiin lähettää; että asianomaisten Kuvernöörien ja vaivashoidon tarkastelijan tulee, kunkin kohdastaan, valvoa, että myönnettyt apurahat oikeaan tarkoitukseensa käytetään, ollen apuraha menetetty, jos sitä ehkä huomataan väärin käytetyksi; että Suomen Valtiokonttoori, jonka tulee hoitaa useinmainittua rahastoa ja jolle Siviilitoimituskunnan kautta annetaan tieto mitä apurahoja on myönnetty, on velvollinen kunkin kalenterivuoden lopussa tekemään ja Siviilitoimituskunnalle ennen seuraavan Tammikuun loppua lähettämään taulun, joka osottaa sitä ennen suotujen apurahain määrät, sikäli kuin niitä yhä edelleen on suoritettava sekä ajan, joksi ne ovat myönnettyt, sen jäännöksen useinmainituista määrärahoista, joka vuoden lopussa ehkä on olemassa kuin myös ne määrät, jotka sitä lähinnä seuraavan vuoden kuluessa, joksi taulu on tehty, tulevat tähän tarkoitukseen käyttövaraisiksi.

Vuonna 1884
myönnettyjä val-
tioapuja.

Koska maan useimmissa kunnissa on työhön kokonaan kykenemättömiä varattomia henkilöitä, joiden asianmukaista opetusta ja hoitoa varten voi toivoa apua edellä mainituista yleisistä varoista, luulisi useiden jättäneen sisään tätä tarkoittavia anomuksia. Syynä siihen ettei niin kuitekaan ole tapahtunut lienee etupäässä se ettei kuntain viranomaisilla eikä yksityisillä vielä ole tarkempaa tietoa puheenaolevista määrärahoista ja rahastosta, jonka vuoksi minä myöskin viime aikoina olen koettanut saattaa sen yleisön tietoon.

Viimekuluneena vuonna on Keisarillinen Senaatti käsenyt minun antamaan lausuntoni ainoastaan neljästä tällaisesta hakemuksesta saada apua kysymyksen alaisista varoista, nimittäin:

1) Kuopion kaupungin lastentyökodin johtokunnan jäsenten Johanna Granit'in ja Anna Törnqvistin alamaisen hakemuksen johdosta saada 400 markkaa, kustantaaksensa varattoman, raajarikkoisen nuorukaisen kasvatuksen Helsingin raajarikkoisten työkoulussa, johon anomukseen Keisarillinen Senaatti on nähnyt hyväksi myöntyä;

2) Hausjärven kunnallislautakunnan esimiehen tekemän alamaisen anomuksen johdosta että 250 markkaa myönnettäisiin erään kuuromykkään itsellisentyttären kasvattamiseksi »Hefata!» nimisessä kuuromykkään koulussa Hauholla, ja on Keisarillinen Senaatti tähänkin anomukseen myöntynyt;

3) Vöyrin vaivahoitohallituksen tekemän alamaisen anomuksen johdosta että 200 markkaa myönnettäisiin välskärinhoitoon eräälle itsellisentyttarelle, johon pyyntöön niinkään on suostuttu; sekä

4) Lemin kunnan vaivahoitohallituksen alamaisen hakemuksen johdosta saada vuotuista apua erään varattoman henkilön ylläpitämiseksi, joka henkilö on rampa, raajarikko, vähämielinen ja työhön peräti kykenemätön, vaan josta ei kuitenkaan ollut tietoa hoidettiin häntä missään sellaisia kovaonnisia varten sovelletussa laitoksessa ja kuuluu Senaatti katsoneen syytä ei olevan myöntyä tähän hakemukseen.

Aikaisemmin tehtyjen alamaisten anomusten johdosta ovat seuraavat yhdistykset vuonna 1894 edelleen nauttineet niille myönnettyjä rahaapuja, nimittäin:

Aikaisemmin
myönnettyjä val-
tioapuja.

1) Yhdistys raajarikkoisten auttamiseksi, joka Helsingissä on ylläpitänyt sekä työkoulua raajarikkoisia varten, jossa 48 oppilaalle on annettu opetusta, että myöskin koulun yhteydessä olevaa täyshoitolaitosta, johon keskimäärin 25 oppilasta on ollut otettu. Tulokset tämän koulun opetuksesta näyttävät olleen mitä parhaimpia, koska näet useimmat tämän koulun läpikäyneet oppilaat ovat osottaneet suurimmaksi osaksi kykenevänsä itseään elättämään koulussa oppimallaan työllä, huolimatta siitä että useat heistä ovat raajoistaan pahoin vialliset. Koulu, jota johtaa Neiti Signe Häggman, otti viime kesänä osaa maanviljelysnäyttelyyn Nikolainkaupungissa ja sai siinä toisen palkinnon, jota paitsi yhdistykselle Pietarin terveydenhoitonaitytelyssä annettiin ensimmäinen palkinto, suuri hopeametali. Yhdistyksen lähin johto on uskottu toimikunnalle, jonka puheenjohtajana on Sotakomisariaatin Yliintendentti, Eversti H. Åkerman. Valtioapu on ollut 7,000 markkaa.

2) Yhdistys »Sokeain ystävät», jonka tarkoituksena on itsenäiseen toimintaan ja toimeentuloon auttaa sellaisia sokeita, joita siihen mahdollisesti voi kehittää, on mikäli sen niukat varat ovat riittäneet, koettanut kustantamalla opetusta sekä hankkimalla opetusvälikappaleita ja työkaluja auttaa turvattejaan, minkä ohessa se yhä on ylläpitänyt kotia sokeita tyttöjä varten, jossa viime vuonna on asunut kahdeksan hoitolaista. Yhdistys on sen lisäksi korkokirjaimilla painattanut valikoiman suomalaisia virsiä; virsikirjan ensimmäinen osa tuli painosta jouluna 1893 ja toinen 1894 vuoden jouluksi. Yhdistyksen johtokunnan puheenjohtajana on ollut Senaattorinrouva Aleksandra Mecholin. Yhdistyksen valtioapu on ollut 4,000 markkaa.

3) Varattomien raajarikkoisten koti Oulussa on viimekuluneena vuonna antanut hoitoa 8 alaikäiselle raajarikolle ja näyttää tuottaneen sangen ilahduttavia tuloksia; kotia toivotaan voitavan laajentaa niin että siihen saateetaan ottaa useampia hoitolaisia. Laitoksella on viime vuonna ollut valtioapua 1,625 markkaa.

Ehdoksi edellämainittuja kolmea valtioapua antaessaan on Keisarillinen Senaatti määrännyt että puheenalaisten yhdistysten tulee vuosittain vaivaihoidon tarkastelijalle antaa kertomus toiminnastaan sekä tili tuloistaan ja menoistaan, jotka kertomukset ja tilit minulle myös on lähetetty.

I. Vaivashoitotilastoa.

Helmikuun 10 päivänä 1891 annetun armollisen asetuksen mukaan, joka koskee maan vaivaihoidosta annettavia tilastollisia tietoja, pitäisi tähän kertomukseen olla liitettynä tilasto vaivashoitotoimesta vuonna 1894, jossa tarkoituksessa kaikkien vaivashoitohallitusten olisi pitänyt ennen 15 päivää Helmikuuta 1895 asianomaisille Kuvernööreille lähettää vahvistettujen kaavojen mukaisesti tehdyt tilastolliset taulut, jotka sitten olivat minulle toimitettavat. Eräät kunnat, varsinkin Uudenmaan ja Hämeen lääneissä, eivät kuitenkaan vielä ole lähettäneet näitä tauluja, jota paitsi suuri osa lähetetyistä tauluista on havaittu niin vaillinaisiksi että ne on täytynyt palauttaa kunnille täydennettäväksi. Näin ollen minun on ollut mahdoton tähän kertomukseen valmistaa säädetty tilasto.

Sitä vastoin olen laatinut kaksi taulunliitettä, jotka olen tähän painattanut. Edellinen näistä antaa yleiskatsauksen eräisiin määräyksiin kuntien 1894 vuoden lopulla voimassa olevissa vaivaihoidon-ohjesäännöissä ja on siihen merkitty: vuosi, milloin ohjesääntö on vahvistettu, kuin myöskin sisältävätkö ohjesäännöt määräyksiä siitä että kirjallinen kontrahti aina on

tehtävä vaivaisia elätteelle annettaessa, että vaivaishoidon huostassa olevien lasten pitää saada opetusta vakinaisessa kansakoulussa, kun tila koulussa sen sallii; että kunnan on voimassa pidettävä vaivaismajaa tai vaivaistaloa, ruotujärjestelmää ja piirikuntajakoa, jossa viimeksimainitussa tapauksessa vaivaishoitopiirikuntain luku myöskin on ilmoitettu.

Alempana oleva taulu on yhteenveto tästä taulunliitteestä ja osoittaa puheeksi tulleet olot sekä eri lääneissä että koko maassa.

Taulu 18.

L ä ä n i.		Eläkkeen- trahjeja.	Lastentar- kastelijoita.	Kansakoulu- pakko.	Vaivaismaja.	Vaivaistalo.	Ruotujärjes- telmä.	Piirikunta- jako.
Uudenmaan	lääni	15	9	19	6	17	4	6
Turun ja Porin	»	69	32	41	20	13	5	4
Wiipurin	»	28	19	32	15	7	5	2
Hämeen	»	30	14	22	16	14	9	6
Waasan	»	52	26	40	23	8	6	2
Mikkelin	»	10	5	14	—	8	4	5
Kuopion	»	20	12	12	6	17	3	6
Oulun	»	41	26	20	22	8	15	16
Koko maassa		265	143	200	108	92	51	47

Kuten ylempänä olen maininnut puuttuu tietoja 28 kunnasta, jota paitsi 36 kunnalla ei ole vaivaishoidon-ohjesääntöä.

Toiseen taulunliitteeseen on koottu tietoja kaikista kuntien vuonna 1893 elättämistä tylsämielisistä ja mielisairaista henkilöistä, jaettuina, heille annettuun vaivaishoitoon nähden ryhmiin samojen jakoperusteiden mukaan, joita noudatetaan kuntien tehtävissä tilastollisissa tauluissa. Viimeksimainittuihin otetaan: tauluun I ne köyhät, joita hoidetaan kunnan vaivahoitolaitoksessa, tauluun II ne, jotka on annettu elätteelle ja yksityisten hoidettavaksi; tauluun III ne, jotka ovat olleet jaettuina ruodulle, tauluun IV ne, jotka ovat ylläpidokseen saaneet vuotuista apua, sekä tauluun V satunnaista vaivaisapua nauttineet.

Seuraava taulu osoittaa vaivaishoitoa nauttineiden mielisairaitten luvun vuonna 1893.

Taulu 19.

L ä ä n i.	Kunnan vaivashoitola- toksessa olevat.	Elänteelle annettu. Tab. II.	Ruodulle jaetut. Tab. III.	Vuokuisia apua nauttivat. Tab. IV.	Satunnaista apua saaneet. Tab. V.	Yhteensä.
Uudenmaan läänissä	148	130	16	64	23	381
Turun ja Porin »	136	424	13	136	71	780
Wiipurin »	98	153	24	86	42	403
Hämeen »	114	183	21	59	32	409
Waasan »	91	273	32	110	59	565
Mikkelin »	44	197	15	48	23	327
Kuopion »	17	368	8	65	75	533
Oulun »	40	225	39	59	47	410
Koko maassa	688	1,953	168	627	372	3,808

K. Vaivashoidon tarkastelijan kanslia.

Useinmainittu vaivashoidon tarkastelijan johtosääntö, joka astui voimaan sen vuoden alusta, minkä tämä kertomus käsittää, säätää m. m. että vaivashoidon tarkastelijan kansliassa tulee olla lainoppinut apulainen, joka on velvollinen olemaan tarkastelijalle avullisena lainopillisilla neuvoilla ja tiedoilla kuin myöskin, jos niin tarvitaan, ottamaan osaa sihteerin ja muihin virkatehtäviin niinkuin tarkastelija siitä lähemmin määrää. Keisarillisen Senaatin Talousosasto on Siviilitoimituskunnan esityksestä tähän toimeen määrännyt Senaatin ylimääräisen kopistin, varatuomari Björn Wasastjernan, joka jo sitä ennen oli ollut kanslian palveluksessa, ja on hänen tehtävänsä pääasiallisesti ollut tarkastaa niitä vaivashoidon-ohjesääntöjen ehdotuksia, jotka Kuvernöörit ovat lähettäneet minulle lausunnon antamista varten, sekä laatia muutamia lausuntoja valitusasioissa, mitkä sitä varten on minulle lähetetty.

Sen ohessa vaivashoidon tarkastelua varten vahvistetussa vuosirahassaännössä on eräs 1,200 markan menoerä puhtaaksikirjoitusta varten, ja on Neiti Ingrid Lindholm, sen suuruisesta vuotuisesta palkkiosta, yhä edelleen ollut kanslianapulaisena ja siinä toimessa suorittanut sekä kaiken puhtaaksikirjoituksen että myöskin hoitanut kanslian jotenkin laajaa kirjanpitoa, eks-

peditöörintointia ja muita kansliatehtäviä. Lisäksi on Siviilitoimituskunta tekemäni esityksen johdosta sallinut minun viimekuluneen Kesäkuun alusta pitää ylimääräistä kanslianapulaista kuntien vaivaihoidosta tehtyjen tilastollisten taulujen tarkastamista varten, ja olen minä tässä työssä käyttänyt Neiti Irene Snellmania.

Alempana oleva taulu osottaa diaarioihin merkittyjen asiain ja lähetettyjen kirjeiden luvun neljänä viimeisenä vuotena:

Taulu 20.

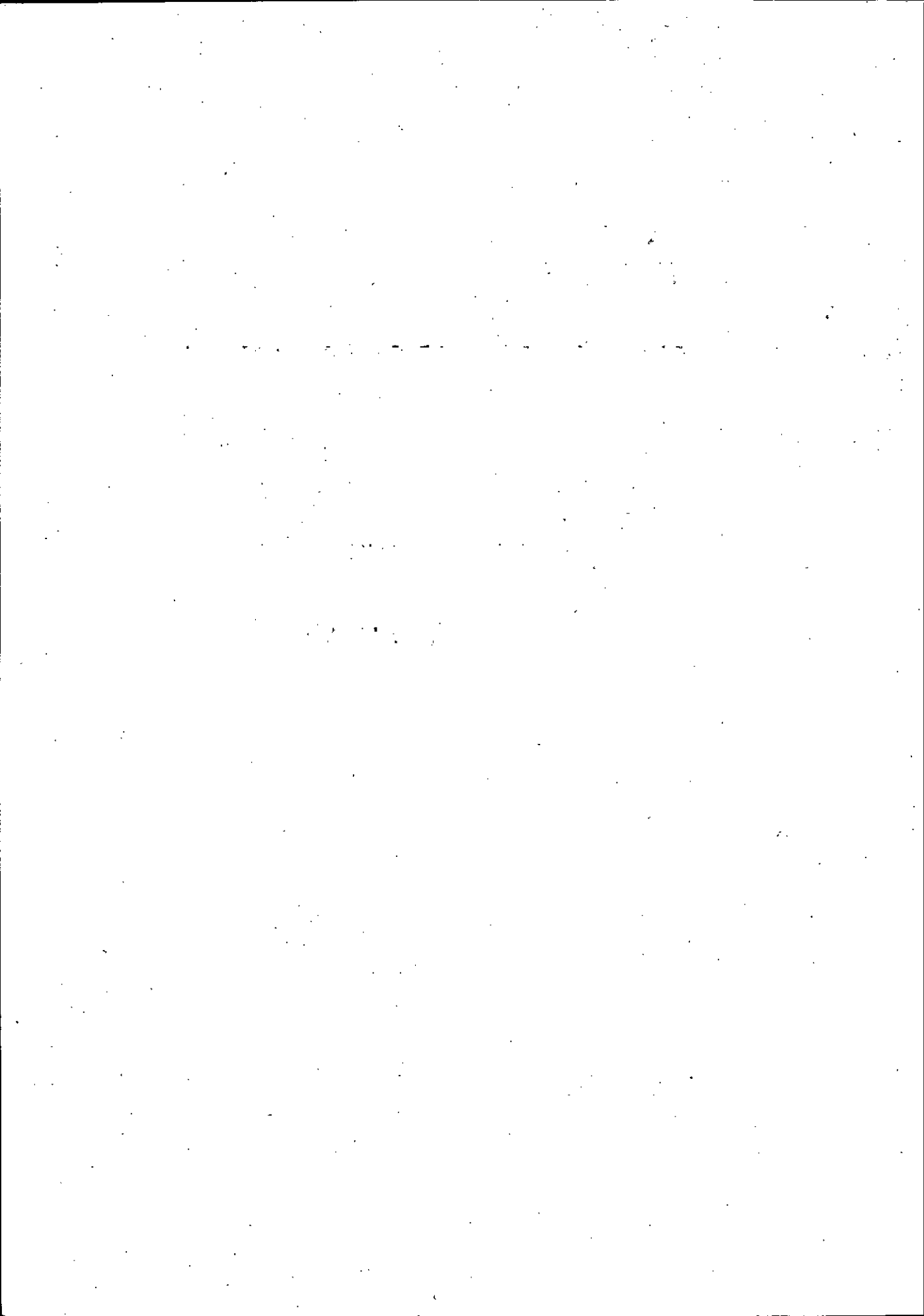
	1891.	1892.	1893.	1894.
Diaarioihin merkityt asiat	322	598	479	510
Lähetettyjä kirjeitä	1,110	2,018	1,387	2,222

Kanslian huoneusto sisältää tätä nykyä kolme huonetta ja eteisen talossa N:o 45 Korkeanvuorenkadun varrella, ja on kanslia joka arkipäivä pidetty yleisölle avoinna klo 11 e. p. p. — klo 2 j. p. p.

Helsingissä, Huhtikuulla 1895.

Gust. Ad. Helsingius.

TAULUNLIITTEITÄ.

Taulu I, joka osottaa eräitä määräyksiä kuntien Joulukuun 31 päivänä 1894 voimassa olevissa vaivahoidon-ohjesäännöissä.

1 Kunta.	2 Vahvistettu	3 Eläkekontrahteja.	4 Lasten- tarkastelijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivasmaja.	7 Vaivaistalo.	8 Ruokujako.	9 10 Piirikuntia	
								9 löytyy.	10 luku.
Uudenmaan lääni									
Helsinki	1880	—	—	1	—	1	—	—	—
Porvoo	1882	—	—	—	—	1	—	—	—
Loviisa	1894	1	—	1	—	1	—	—	—
Tammisaari	1892	1	—	—	—	1	—	—	—
Hankoniemi	1882	—	—	1	—	—	—	—	—
Tenhola	1893	1	—	1	—	1	—	—	—
Bromarf	1892	1	1	1	1	—	—	—	—
Pohja	1889	—	—	—	—	—	1	1	3
Tammisaaren maaseurakunta ¹⁾									
Karjalohja ²⁾									
Sammatti	1892	—	—	1	—	—	—	—	—
Karja	1881	—	—	—	—	—	1	—	—
Snappertuuna	1887	—	—	—	—	—	—	—	—
Inkoo	1893	1	—	—	—	1	—	—	—
Deegerbyy	1893	1	—	—	—	1	—	—	—
Siuntio	1891	—	—	—	—	1	—	—	—
Lohja	1893	1	—	—	—	1	—	—	—
Nummi	1892	—	—	—	—	—	—	—	—
Pusula	1890	—	—	—	—	—	1	—	—
Wihti	1889	—	—	—	—	1	—	—	—
Pyhäjärvi	1893	1	1	1	1	—	—	—	—
Kirkkonummi	1894	—	—	1	—	1	—	—	—
Espoo	1893	—	—	1	1	—	—	—	—
Helsingin pitäjä	1888	—	—	—	—	1	—	—	—
Nurmijärvi	1893	1	—	1	—	1	—	—	—
Sipoo	1893	—	1	1	—	—	—	—	—
Tuusula	1883	—	—	—	—	—	1	—	—
Siirto	—	9	3	11	3	13	4	1	—

¹⁾ Tietoja puuttuu.

²⁾ Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Vahvistettu.	3 Ehtekontrahteja.	4 Lasten- tarkasteilijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaiasmaja.	7 Vaiastalo.	8 Ruotujako.	9 Piirikuntia		10
								Jöytyy.	luku.	
Siirto	—	9	3	11	3	13	4	1	—	—
Mäntsälä	1887	—	—	—	—	—	—	1	—	21
Porvoon maaseurakunta	1892	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Pornaisten kunta	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Askula	1889	—	—	—	—	—	—	1	—	10
Pukkila	1882	—	—	—	—	—	—	1	—	6
Myrskylä	1881	—	—	—	—	—	—	1	—	11
Artjärvi	1892	1	1	1	—	1	—	—	—	—
Lapträski	1881	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pernaja	1892	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Liljendaal ¹⁾										
Ruotsinpyhtää ²⁾										
Anjala	1893	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Iitti	1892	1	1	1	—	1	—	—	—	—
Elimä	1892	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Jaala	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Orimattila	1885	—	—	—	—	—	—	1	—	23
Yhteensä	—	15	9	19	6	17	4	6	—	—
Turun ja Porin lääni.										
Turku	1894	1	—	1	—	1	—	—	—	—
Pori	1885	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Rauma	1880	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uusikaupunki ¹⁾										
Naantali	1891	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Maarianhamina	1880	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finström	1891	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Geta	1891	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Saltvik	1891	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Sund	1891	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wårdö	1879	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Hammarland ¹⁾										
Siirto	—	5	—	5	—	3	1	—	—	—

¹⁾ Tietoja puuttuu.

²⁾ Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Vahvistettu.	3 Eläkekонтרהaja.	4 Lasten- tarkastelijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Valvaimaja.	7 Vaivastalo.	8 Ruotujako.	9 Piirikuntia		10
								10yky.	Inku.	
Siirto	—	5	—	5	—	3	1	—	—	—
Ekkerö ¹⁾										
Jomala ¹⁾										
Lemland	1892	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Lumparland	1891	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Föglö	1891	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Sottunga	1891	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Kökar	1894	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Kumlinge	1891	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Brändö	1894	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Halikko ²⁾										
Angelniemi	1882	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Uskela	1881	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muurla	1893	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Pertteli	1886	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kisko	1894	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Suomusjärvi	1894	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Kiikala	1893	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Perniö.	1891	1	1	—	—	1	—	—	—	—
Finnby ¹⁾										
Kimito	1894	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Dragsfjerd	1881	—	—	1	—	—	1	—	—	—
Westanfjerd	1891	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Hiitisten kunta	1894	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Piikkiö	1894	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaarina	1894	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Kakskerta ²⁾										
Sauvo	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Karuna	1894	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Paimio	1890	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Paraisten kunta	1893	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Masku.	1891	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusko.	1891	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Siirto	—	24	10	20	4	7	3	—	—	—

1) Tietoja puuttuu.

2) Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Valvostu.	3 Ehkkekontorahoje.	4 Lasten- tarkastelijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivaismaja.	7 Vaivaisalaja.	8 Ruotujako.	9 10 Piirikuntia	
								9 Iöybyy.	10 luku.
Siirto	—	24	10	20	4	7	8	—	—
Wahto	1893	1	1	1	1	—	—	—	—
Nousiainen	1891	—	—	—	1	—	—	—	—
Prunkkala	1894	1	—	—	1	—	—	—	—
Pöytyä	1892	1	1	—	—	1	—	—	—
Yläne	1891	—	—	—	—	—	—	—	—
Kodisjoki	1892	1	1	1	—	—	—	—	—
Maaria	1891	1	—	—	—	—	—	—	—
Paattisten kunta	1891	—	1	1	—	—	—	—	—
Raisio	1891	1	—	—	—	—	—	—	—
Naantalın maaseurakunta	1891	1	1	1	—	—	—	—	—
Lieto	1894	1	1	—	1	—	—	—	—
Marttila	1879	—	—	—	—	—	1	—	—
Koski	1879	—	—	—	—	—	1	—	—
Euran kappeli	1894	1	—	1	—	—	—	—	—
Houtskär	1891	—	—	—	—	—	—	—	—
Korpo	1891	1	—	1	—	—	—	—	—
Nauvo	1893	1	1	1	—	1	—	—	—
Rymättylä	1891	1	—	—	—	—	—	—	—
Merimasku	1892	1	—	—	—	—	—	—	—
Lemu	1892	—	—	1	—	—	—	—	—
Askainen	1893	—	—	—	—	—	—	—	—
Mynämäki	1891	1	1	1	1	—	—	—	—
Karjala	1893	—	1	1	—	—	—	—	—
Mietoinen	1891	1	1	1	1	—	—	—	—
Wehmaa	1886	—	—	—	—	1	—	—	—
Lokalahti	1893	1	—	—	1	—	—	—	—
Taivassalo	1891	1	—	—	—	—	—	—	—
Welkua ¹⁾									
Iniö ²⁾									
Kivimaa	1891	1	—	—	—	—	—	—	—
Uusikirkko	1892	1	—	—	1	—	—	—	—
Uudenkaupungin maaseurakunta	1893	1	—	—	1	—	—	—	—
Siirto	—	44	20	31	13	10	5	—	—

¹⁾ Tietoja puuttuu.

²⁾ Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Vahvistettu.	3 Ehtekontrahcheja.	4 Lasten- tarkastelijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaiivasmaja.	7 Vaiivastalo.	8 Raotujako.	9 Piirikuntia		10
								10 luku.	10 luku.	10 luku.
Siirto	—	44	20	31	13	10	5	—	—	—
Laitila	1893	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Pyhämaa	1891	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Pyhämaan saariseurakunta	1891	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Ulvila	1894	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Porin maaseurakunta	1882	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kullaa	1880	—	—	—	—	—	—	1	5	—
Nakkila	1891	—	—	—	—	—	—	1	3	—
Normarkku	1891	1	—	—	—	—	—	1	5	—
Ahlainen	1891	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Pomarkku	1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Merikarvia ²⁾		—	—	—	—	—	—	—	—	—
Siikainen ¹⁾		—	—	—	—	—	—	—	—	—
Euran pitäjä	1882	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kiukainen	1891	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Honkilahti	1891	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eurajoki	1892	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Luvia	1891	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lappi	1880	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rauman maaseurakunta	1891	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hinnerjoki	1891	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Ikaalinen	1892	1	1	—	1	—	—	—	—	—
Jämijärvi	1892	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Parkano	1891	1	—	1	1	—	—	—	—	—
Kankaanpää	1885	—	—	—	—	—	—	1	10	—
Honkajoki	1894	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Karvia	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Hämeenkyrö	1891	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Wiljakkala	1892	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Karkku	1884	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suoniemi	1887	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mouhijärvi	1884	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suodenniemi	1891	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Siirto	—	57	27	38	19	10	5	4	—	—

¹⁾ Tietoja puuttuu.

²⁾ Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Vahvistettu.	3 Eläkekontrahit.	4 Lasten- tarkastelijojta.	5 Kansakoulupakko.	6 Vainasmaja.	7 Vainistalo.	8 Ruotujako.	9 10 Piirikuntia	
								9 löytyy.	10 luku.
Siirto	—	57	27	38	19	10	5	4	—
Lavia	1891	1	1	—	1	—	—	—	—
Tyrvää	1894	1	—	—	—	—	—	—	—
Kiikka	1892	1	—	—	—	—	—	—	—
Kiikoinen	1892	1	—	—	—	—	—	—	—
Huittisten kunta ²⁾		—	—	—	—	—	—	—	—
Wampula	1890	—	—	—	—	—	—	—	—
Kauvatsa	1879	—	—	—	—	—	—	—	—
Punkalaidun	1894	1	1	—	—	—	—	—	—
Loimaa	1893	1	—	—	—	1	—	—	—
Metsämaa ²⁾		—	—	—	—	—	—	—	—
Orihpää	1894	1	1	1	—	—	—	—	—
Kokemäki	1892	1	—	—	—	1	—	—	—
Harjavalta	1893	—	—	—	—	1	—	—	—
Köyliö	1891	—	—	—	—	—	—	—	—
Säkylä	1891	1	1	1	—	—	—	—	—
Alastaro	1893	1	1	—	—	—	—	—	—
Kuusluoto	1894	1	—	—	—	—	—	—	—
Kuusjoki	1886	—	—	—	—	—	—	—	—
Karinaisten kunta ¹⁾		—	—	—	—	—	—	—	—
Salon kauppala	1893	1	—	1	—	—	—	—	—
Yhteensä	—	69	32	41	20	13	5	4	—
Wiipurin lääni.									
Wiipuri	1870	—	—	—	—	1	—	—	—
Hamina	1880	—	—	1	—	—	—	—	—
Kotka	1881	1	—	1	—	—	—	—	—
Lappeenranta	1890	1	—	—	—	1	—	—	—
Käkisalmi	1885	—	—	1	—	—	—	—	—
Sortavala	1886	—	—	1	—	—	—	—	—
Wiipurin maaseurakunta	1893	1	1	—	—	1	—	—	—
Johanneksen kunta	1891	1	1	1	—	—	1	—	—
Siirto	—	4	2	5	—	3	1	—	—

1) Tietoja puuttuu.

2) Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Vahvistettu.	3 Eiätkökontraheteja.	4 Lasten- tarkastelijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivaismaja.	7 Vaivaisalo.	8 Ruotujako.	9 Piirikuntia		10
								löytyy.	luku.	
Siirto	—	4	2	5	—	3	1	—	—	—
Uusikirkko ¹⁾										
Kuolemajärvi	1887	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koivisto	1894	—	—	1	—	—	—	1	3	
Seitskarin ja Lavansaaren saaret										
Pyhtää ¹⁾										
Kymi ¹⁾										
Wehkalampi	1891	1	1	1	—	1	—	—	—	—
Sippola	1891	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Wirolampi	1892	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Säkkijärvi	1892	1	—	1	—	1	—	—	—	—
Suursaari y. m. ulkosaaria	1891	1	—	1	—	—	1	—	—	—
Lappeen kunta	1891	—	1	1	1	—	1	—	—	—
Luumäki	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Walkeala	1891	1	1	1	—	1	—	—	—	—
Lemi	1880	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Taipalsaari ²⁾										
Savitaipale ¹⁾										
Suomenniemi ²⁾										
Joutseno	1893	1	—	1	1	—	—	—	—	—
Ruokolahti	1892	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Rautjärvi	1894	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Jääski	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Kirvu	1889	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Andrea	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Muolaa	1892	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Heinjoki	1892	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Walkjärvi	1892	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Kivennapa	1893	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Rautu ²⁾										
Hiitola ²⁾										
Käkisalmen maaseurakunta	1892	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Kaukola	1891	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Siirto	—	20	13	24	8	6	5	1	—	—

¹⁾ Tietoja puuttuu.

²⁾ Ohjesäntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Valmistettu.	3 Eläkekontrakteja.	4 Lasten- tarkastajia.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivasmaja.	7 Vaivastalo.	8 Ruokujako.	9 10 Piirikuntia	
								9 Iöyky.	10 luku.
Siirto	—	20	13	24	8	6	5	1	—
Räisälä	1892	1	1	1	1	—	—	—	—
Pyhäjärvi ²⁾									
Sakkola	1889	—	—	—	—	—	—	1	25
Parikkala	1892	—	—	1	1	—	—	—	—
Jaakkima	1891	1	1	1	1	—	—	—	—
Kurkijoki ¹⁾									
Sortavalan maaseurakunta	1890	—	—	—	—	1	—	—	—
Uukuniemi	1892	1	—	1	1	—	—	—	—
Ruskeala }	1892	1	1	1	1	—	—	—	—
Leppälähti }									
Impilähti }	1894	1	—	—	1	—	—	—	—
Kitelä }									
Suistamo	1891	1	1	1	—	—	—	—	—
Salmi ²⁾									
Suojärvi	1892	1	1	1	1	—	—	—	—
Korpiselkä ²⁾									
Kyyrölä	1892	1	1	1	—	—	—	—	—
Miehikkälä ²⁾									
Soanlahti ²⁾									
Ilmeä ²⁾									
Yhteensä	—	23	19	32	15	7	5	2	—
Hämeen lääni.									
Hämeenlinna	1883	—	—	—	—	1	—	—	—
Tampere	1894	1	—	1	—	1	—	—	—
Asikkala	1894	1	—	—	—	1	—	—	—
Hollola	1892	1	—	1	—	1	—	—	—
Koski	1893	1	—	—	—	—	1	—	—
Kärkölä	1892	1	—	1	1	—	—	—	—
Lammi	1887	1	1	—	—	1	—	—	—
Nastola	1888	—	—	—	—	—	—	—	—
Siirto	—	6	1	3	1	5	1	—	—

¹⁾ Tietoja puuttuu.

²⁾ Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Valmistettu	3 Eliittikontribuutit.	4 Lasten- tarkastelijöitä.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivasmaja.	7 Vaivastalo.	8 Ruokujako.	9 Piirikuntia		10
								10 luku.	11 löyry.	12
Siirto	—	6	1	3	1	5	1	—	—	—
Padasjoki	1891	—	—	—	—	—	1	1	—	17
Hauho	1890	1	—	—	—	—	1	—	—	—
Tuulos	1892	1	1	—	—	—	1	—	—	—
Hattula	1892	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Tyrväntö	1892	1	—	1	1	—	—	—	—	—
Hämeenlinnan maaseurakunta .	1891	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Hausjärvi	1892	1	—	—	1	—	—	1	—	20
Janakkala	1892	—	—	1	1	—	—	—	—	—
Vanaja	1892	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Loppi	1892	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Renko	1892	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Luopioinen	1891	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuhmalahti	1893	1	1	—	—	—	—	1	—	2
Eräjärvi	1892	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Längelmäki	1894	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Kuorehvesi	1892	1	—	1	1	—	—	—	—	—
Jämsä	1892	1	1	1	—	1	—	—	—	—
Korpilahti	1891	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Kuhmonen	1893	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Somero	1891	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Somerniemi	1892	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Tammela	1892	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Jokiainen	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Perttula	1893	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Humppila	1891	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Urjala	1892	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Akaa	1881	1	—	—	—	—	1	—	—	—
Kylmäkoski										
Sääksmäki	1892	1	—	—	—	—	1	—	—	—
Kalvola	1891	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Pirkkala	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Ylöjärvi	1892	1	1	1	—	—	1	—	—	—
Kangasala	1892	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Lempäälä	1890	—	—	1	—	—	1	—	—	—
Messukylä	1892	1	—	1	1	—	—	—	—	—
Pälkäne	1893	1	1	1	—	1	—	—	—	—
Siirto	—	27	12	19	14	13	7	3	—	—

1 Kunta.	2 Valmistettu	3 Eläkekontrahetaja.	4 Iasten- tarkastelijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivaismaja.	7 Vaivaisratalo.	8 Rauotujako.	9 Piirikuntia.		10
								löytyy.	luku.	
Siirto	—	27	12	19	14	13	7	3	—	—
Sahalahti	1890	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Wesilahti	1892	1	—	—	—	1	—	1	1	11
Tottijärvi	1893	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Orihvesi	1886	—	—	—	—	—	1	1	1	?
Ruovesi	1894	—	—	—	—	—	—	1	1	39
Kuru	1891	—	—	1	1	—	—	—	—	—
Teisko	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Yhteensä	—	30	14	22	16	14	9	6	—	—
Waasan lääni.										
Kokkola	1894	1	—	1	—	1	—	—	—	—
Uusikarleppey	1880	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pietarsaaren kaupunki	1893	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Nikolain kaupunki	1893	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Kaskinen	1893	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Kristiinan kaupunki	1855	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylä	1894	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Lohtaja	1893	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Himanko	1894	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Ylikannus	1893	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Toholampi	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Lestijärvi ²⁾										
Kälviä }	1892	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Ullava }										
Kokkolan maaseurakunta	1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alaveteli	1894	1	—	1	—	—	1	—	—	—
Kaustisenkylä	1893	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Weteli	1892	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Halsua ²⁾										
Perho	1893	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Kruununkylä	1894	1	—	—	—	—	—	1	—	2
Teerijärvi	1893	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Siirto	—	14	4	12	4	3	1	1	—	—

²⁾ Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Vahvistettu	3 Eläkekontrahiteja	4 Lasten- tarkastelijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivaismaaja.	7 Vaivaisalo.	8 Nuorujako.	9 Piirikuntia		10
								löytyy.	luku.	
Siirto	—	14	4	12	4	3	1	1	—	—
Pietarsaaren maaseurakunta . . .	1893	1	1	—	1	—	—	—	—	—
Purmo	1853	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Ähtävä	1894	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Luoto ²⁾										
Uuden Kaarlepyyn maaseurak. ²⁾										
Jepua	1894	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Munsala	1892	1	—	1	1	—	—	—	—	—
Lapua	1893	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Nurmo	1891	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Kauhava ¹⁾										
Ylihärnä	1892	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Alahärnä	1891	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Wöyri	1892	1	—	1	1	—	—	—	—	—
Maksamaa ²⁾										
Oravainen	1894	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Bergö ¹⁾										
Vähäkyrö	1894	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Laihia	1888	—	—	1	—	—	1	—	—	—
Maalahti	1853	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Mustasaari	1893	1	1	1	—	1	—	—	—	—
Petalahti	1893	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Koivulahti ²⁾										
Raippaluoto ²⁾										
Isokyrö	1880	1	—	—	—	—	1	—	—	—
Ylistaro	1892	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Jurva	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Pirttikylä	1894	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Sulva	1894	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Ilmajoki	1889	1	1	—	—	1	—	—	—	—
Jalasjärvi ²⁾										
Kauhajoki ²⁾										
Kurikka	1894	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Siirto	—	30	15	24	15	5	5	1	—	—

¹⁾ Tietoja puuttuu.

²⁾ Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Valvitsattu.	3 Eläkkeekonttrahteja.	4 Lasten- tarkastelijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivaismaja.	7 Vaivaisialo.	8 Ruotujako.	9 10 Piirikuntia	
								9 Istyy.	10 luku.
Siirto	—	30	15	24	15	5	5	1	—
Seinäjäki	1891	—	—	1	1	—	—	—	—
Peräseinäjoki	1893	—	—	1	1	—	—	—	—
Närpiö	1892	—	—	1	—	—	—	—	—
Korsnäs	1892	1	1	1	1	—	—	—	—
Lappfjärd	1891	1	—	1	—	—	—	—	—
Karijoki ¹⁾		—	—	—	—	—	—	—	—
Sideby	1890	—	—	—	—	—	—	—	—
Isojoki	1890	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristiinan maaseurakunta	1894	1	—	1	1	—	—	—	—
Touva ²⁾		—	—	—	—	—	—	—	—
Wiitasaari	1892	1	1	1	—	1	—	—	—
Pihtipudas	1894	1	1	1	1	—	—	—	—
Kivijärvi	1894	1	—	—	—	—	1	—	—
Saarijärvi	1879	—	—	1	—	—	1	—	—
Karstula	1881	—	—	1	—	—	—	—	—
Uurainen	1892	1	1	—	1	—	—	—	—
Laukaa ¹⁾		—	—	—	—	—	—	—	—
Sumiainen ²⁾		—	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylän maaseurakunta	1891	1	1	1	—	1	—	—	—
Petäjävesi ²⁾		—	—	—	—	—	—	—	—
Keuruu	1893	1	—	—	—	1	—	—	—
Pihlajavesi	1892	1	—	—	—	—	—	—	—
Multia ²⁾		—	—	—	—	—	—	—	—
Wirtain kunta	1893	1	—	1	—	—	—	—	—
Ätsäri	1890	1	—	—	—	—	—	1	11
Alavus	1887	1	—	—	—	—	—	—	—
Töysä	1894	1	1	—	—	—	—	—	—
Kuortane	1891	—	—	—	—	—	—	—	—
Alajärvi	1894	1	1	—	—	—	—	—	—
Soini	1893	1	—	—	—	—	—	—	—
Lehtimäki	1894	1	—	—	—	—	—	—	—
Lappajärvi	1891	1	1	1	1	—	—	—	—
Siirto	—	48	23	37	22	8	6	2	—

¹⁾ Tietoja puuttuu.

²⁾ Ohjesääntöä ei ole.

Vaivashoidontarkastelijan kertomus 1894.

1 Kunta.	2 Valvitettu	3 Eläkekонтратtoja.	4 Lasten- tarkastelijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivasmaja.	7 Vaivaistalo.	8 Ruotujako.	9 Piirikuntia		10
								löytyy.	luku.	
Siirto	—	48	23	37	22	8	6	2	—	—
Evijärvi	1892	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Kortesjärvi	1893	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Wimpeli	1894	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Konginkangas	1892	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Öfvermark ²⁾										
Yhteensä	—	52	26	40	23	8	6	2	—	—
Mikkelin lääni.										
Mikkeli ¹⁾										
Heinola	1893	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Savonlinna	1891	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Hartola	1892	1	—	1	—	1	—	—	—	—
Heinolan maaseurakunta	1855	—	—	—	—	—	—	1	—	19
Jousa	1893	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Leivonmäki ²⁾										
Luhanka ²⁾										
Mäntyharju	1888	—	—	1	—	—	1	—	—	—
Sysmä	1887	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Kristiina ¹⁾										
Hirvensalmi	1891	1	—	—	—	—	—	1	—	5
Kangasniemi	1886	—	—	—	—	—	—	1	—	27
Mikkelin maaseurakunta	1893	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Anttola	1892	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Juva	1889	—	—	—	—	—	—	1	—	14
Joroinen	1889	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Puumala	1891	—	—	1	—	—	1	—	—	—
Pieksämäki	1893	1	—	1	—	1	—	—	—	—
Haukivuori ¹⁾										
Rantasalmi	1889	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Kangaslampi	1893	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Heinävesi	1872	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Siirto	—	7	2	11	—	8	2	4	—	—

¹⁾ Tietoja puuttuu.

²⁾ Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Valvitehu	3 Eläkekontrahteja.	4 Lasten- tarkastelijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivaismaaja.	7 Vaivaisalo.	8 Riottajako.	9 Piirikuntia		10
								10 Iloisy.	11 Iuku.	
Siirto	—	7	2	11	—	8	2	4	—	
Kerimäki	1883	—	—	—	—	—	1	1	24	
Savonranta	1891	1	1	1	—	—	—	—	—	
Sääminki ²⁾		—	—	—	—	—	—	—	—	
Sulkava	1890	—	—	1	—	—	1	—	—	
Enonkoski	1893	1	1	1	—	—	—	—	—	
Jäppilä	1892	1	1	—	—	—	—	—	—	
Yhteensä	—	10	5	14	—	8	4	5	—	
Kuopion lääni.										
Kuopio	1882	—	—	—	—	1	—	—	—	
Joensuu	1890	—	—	1	—	—	—	—	—	
Kuopion maaseurakunta	1893	1	1	—	—	1	—	—	—	
Karttula	1893	1	—	—	—	1	—	—	—	
Maaninka	1893	1	—	1	—	1	—	—	—	
Tuusniemi	1893	1	1	—	—	1	—	—	—	
Pielavesi	1893	—	—	—	—	1	—	—	—	
Keitele	1893	1	1	1	1	—	—	—	—	
Rautalampi	1884	—	—	—	—	—	—	1	30	
Wesanto	1893	1	—	—	—	—	—	—	—	
Hankasalmi	1893	1	—	—	—	1	—	—	—	
Suonenjoki	1893	1	—	—	1	—	—	1	6	
Leppävirta ynnä Warkaus ¹⁾		—	—	—	—	—	—	—	—	
Iisalmen kaupunki	1886	—	—	—	—	—	—	—	—	
Iisalmen pitäjä	1882	—	—	—	—	—	—	1	37	
Rutakko	1890	—	—	—	—	—	1	—	—	
Lapinlahti	1893	1	1	—	—	1	—	—	—	
Kiuruvesi	1893	1	—	—	—	1	—	—	—	
Nilsjä ynnä Juankoski	1889	—	—	—	—	—	—	1	37	
Kaavi	1894	1	—	1	—	1	—	—	—	
Liperi	1893	1	—	—	—	1	—	—	—	
Kuusjärvi	1893	1	1	—	1	—	—	—	—	
Siirto	—	13	5	4	3	11	1	4	—	

1) Tietoja puuttuu.

2) Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Vahvistettu	3 Ehtokonttrahetaja.	4 Lasten- tarkastelijoita.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaihtamaja.	7 Vaihtalo.	8 Ruoujako.	9 10 Piirikuntia	
								9 Iötyy.	10 luku.
Siirto	—	13	5	4	3	11	1	4	—
Polvijärvi	1892	1	—	1	—	1	—	—	—
Kontiolahti	1885	—	—	1	—	—	—	1	7
Kiteen kunta	1893	—	—	1	—	—	—	—	—
Rääkkylä	1894	—	1	1	1	—	—	—	—
Kesälahti	1893	1	—	1	1	—	—	—	—
Pielisjärvi	1893	1	1	1	—	1	—	—	—
Juuka	1879	—	—	—	—	—	1	1	12
Nurmes	1893	1	—	1	—	1	—	—	—
Rautavaara	1893	1	1	—	1	—	—	—	—
Ilomantsi	1893	1	1	—	—	1	—	—	—
Eno	1882	—	—	—	—	—	—	—	—
Tohmajärvi	1893	—	1	1	—	1	—	—	—
Kiihtelysvaara	1893	1	1	—	—	1	—	—	—
Pelkjärvi	1890	—	1	—	—	—	1	—	—
Wärtsilä	1870	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	—	20	12	12	6	17	3	6	—
Oulun lääni.									
Oulu	1894	1	1	—	—	1	—	—	—
Raahe	1893	1	—	—	—	1	—	—	—
Kajaani	1892	1	—	—	—	—	—	—	—
Tornio	1892	1	1	1	1	—	—	—	—
Kemi	1880	—	—	—	—	—	—	—	—
Ii	1892	1	1	—	—	1	—	—	—
Kuivaniemi	1887	—	—	—	—	—	1	—	—
Haukipudas	1892	—	—	1	1	—	—	—	—
Kiiminki	1893	1	1	1	—	—	—	—	—
Ylikiiiminki	1894	1	1	1	—	—	—	—	—
Liminka	1893	1	—	—	—	1	—	—	—
Lumijoki	1892	1	1	1	—	—	—	—	—
Kempele	1892	—	—	1	1	—	—	—	—
Temmes	1893	1	—	1	1	—	—	—	—
Tyrnävä	1882	—	—	—	—	—	—	1	9
Muhos	1881	—	—	—	—	—	1	1	5
Utajärvi	1881	—	—	—	—	—	1	1	9
Siirto	—	10	6	7	4	4	3	3	—

1 Kunta.	2 Valvitsotti	3 Eläkekontrahetoja.	4 Lasten- tarkastelijolta.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivasmaja.	7 Vaivaistalo.	8 Ruottijako.	9 Piirikuntia		10
								10 luku.	11 luku.	12
Siirto	—	10	6	7	4	4	3	3	—	—
Pudasjärvi	1890	—	—	—	—	—	1	1	20	—
Jokijärvi	1894	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Oulun maaseurakunta	1881	—	—	—	—	—	—	1	5	—
Oulunsalo	1890	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalajoki	1893	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Alavieska	1893	1	1	—	1	—	1	—	—	—
Rautio	1893	1	1	—	1	—	—	—	—	—
Sievi	1893	1	1	—	1	—	—	—	—	—
Ylivieska	1893	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyhäjoki	1881	—	—	—	—	—	1	1	6	—
Merijärvi	1893	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Oulainen	1892	1	1	—	—	—	1	—	—	—
Saloisten kunta	1893	1	1	—	—	1	—	—	—	—
Salon kappeli	1892	1	1	1	1	—	1	—	—	—
Wihanti	1881	—	—	—	—	—	—	1	3	—
Siikajoki	1892	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Revonlahti	1891	1	1	1	1	—	—	—	—	—
Paavola	1888	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Frantsila	1892	—	—	—	1	—	1	1	5	—
Hailuoto	1893	1	1	—	1	—	—	—	—	—
Haapavesi	1894	1	1	—	—	1	—	—	—	—
Nivala	1881	—	—	—	—	—	—	1	6	—
Haapajärvi	1881	—	—	—	—	—	—	1	9	—
Reisjärvi	1892	1	1	—	1	—	—	—	—	—
Pyhäjärvi	1886	—	—	—	—	—	—	1	15	—
Kärsämäki	1881	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pulkkila ²⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Piippola	1881	—	—	—	—	—	1	1	6	—
Kestilä ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paltamo ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kajaanin maaseurakunta	1893	1	1	—	1	—	—	—	—	—
Sotkamo	1887	—	—	—	—	—	1	1	6	—
Siirto	—	26	19	11	14	7	11	13	—	—

¹⁾ Tietoja puuttuu.

²⁾ Ohjesääntöä ei ole.

1 Kunta.	2 Vahvistettu.	3 Eläkekontraheja.	4 Lasten- tarkastelijointi.	5 Kansakoulupakko.	6 Vaivaismaja.	7 Vaivaisalo.	8 Raotujako.	9 10 Piirikuntia	
								9 löyvy.	10 luku.
Siirto	—	26	19	11	14	7	11	13	—
Kuhmoniemi	1881	—	—	—	—	—	1	1	5
Suomussalmi	1893	1	—	—	1	—	—	—	—
Hyrnsalmi	1891	1	—	—	1	—	—	—	—
Ristijärvi	1893	1	—	—	1	—	—	—	—
Puolanka	1880	—	—	—	—	—	1	1	12
Säränsniemi	1893	1	1	—	1	—	—	—	—
Kemin maaseurakunta	1894	1	1	1	1	—	—	—	—
Simo	1892	1	—	1	—	—	—	—	—
Tervola ¹⁾									
Rovaniemi	1889	1	1	—	—	1	—	—	—
Kemijärvi ²⁾									
Alatornio	1893	1	1	1	1	—	—	—	—
Karunki	1892	1	1	—	1	—	1	—	—
Ylitornio	1882	—	—	—	—	—	—	1	7
Turtola	1892	1	—	1	—	—	—	—	—
Kolari	1882	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuusamo	1880	—	—	1	—	—	1	—	—
Kuolajärvi	1892	1	1	1	—	—	—	—	—
Muonionniska	1892	1	—	—	—	—	—	—	—
Enontekiäinen	1893	—	—	—	—	—	—	—	—
Kittilä	1893	1	—	1	—	—	—	—	—
Sodankylä	1892	1	1	1	1	—	—	—	—
Inari	1892	1	—	1	—	—	—	—	—
Utsjoki ³⁾									
Yhteensä	—	41	26	20	22	8	15	16	—

¹⁾ Tietoja puuttuu.

Taulu II, osottava vaivashoidon elättämien tylsä- ja heikkomielisten luvun maan kaikissa kunnissa vuonna 1893.

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Uudenmaan lääni.						
Helsinki	66	37	—	11	6	120
Porvoo	16	7	—	1	2	26
Loviisa	—	—	—	—	—	—
Tammisaari	3	—	—	—	—	3
Hankoniemi	—	—	—	1	—	1
Tenhola	—	4	3	—	1	8
Bromarf	—	—	—	—	—	—
Pohja	—	1	—	2	—	3
Tammisaaren maaseurakunta	—	2	—	—	—	2
Karjalohja	—	3	—	2	—	5
Sammatti	—	2	—	2	—	4
Karja	—	1	3	—	—	4
Snappertuuna	3	—	—	—	—	3
Inkoo } Degerby }	—	—	—	1	—	1
Siuntio	5	1	—	—	—	6
Lohja	6	3	—	—	—	9
Nummi	—	1	—	3	—	4
Pusula	—	3	—	1	—	4
Wihti	16	1	—	2	—	19
Pyhäjärvi	—	2	2	—	1	5
Kirkkonummi	3	5	1	—	1	10
Espoo	—	—	1	1	—	2
Helsingin pitäjä	5	3	3	—	1	12
Nurmijärvi	5	1	—	4	3	13
Sipoo	—	—	—	3	—	3
Tuusula	—	4	—	—	—	4
Mäntsälä	—	5	—	1	—	6
Porvoon maalaiskunta	9	13	—	6	—	28
Pornainen	—	4	—	1	—	5
Askula	—	2	—	1	1	4
Siirto	137	103	13	43	16	314

Muist. Taulu I osottaa kunnanlaitoksessa hoidetut; taulu II elätteelle annetut; taulu III ruotulaiset; taulu IV säännöllistä vaivaisapua saaneet; ja taulu V tilapäistä apua saaneet.

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	137	103	13	43	16	314
Pukkila	—	1	—	5	—	6
Myrskylä	—	2	—	2	—	4
Artjärvi	—	2	—	2	—	4
Lapträski	—	3	—	1	3	7
Pernaja	3	5	—	3	3	14
Liljendal	—	3	—	1	—	4
Ruotsinpyhtää	—	3	—	1	—	4
Anjala	—	—	2	1	—	3
Iitti	8	1	—	—	—	9
Elimä	—	—	—	—	—	—
Jaala	—	3	1	4	—	8
Orimattila	—	2	—	1	1	4
Mustiontehdas ¹⁾	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	148	130	16	64	23	381
Turun ja Porin lääni.						
Turku	51	32	—	16	13	112
Pori	32	2	—	—	—	34
Rauma	9	4	—	—	—	13
Uusikaupunki	—	7	—	3	1	11
Naantali	—	1	—	—	—	1
Maarianhamina	—	—	—	—	—	—
Finnström	—	3	—	—	—	3
Geta	—	—	—	—	—	—
Saltvik	—	—	—	—	2	2
Sund	—	—	—	—	—	—
Wårdö	—	—	—	—	—	—
Hammarland	—	—	—	—	—	—
Eckerö	—	—	—	—	—	—
Jomala	—	—	1	4	—	5
Lemland	—	—	—	—	1	1
Lumparland	—	—	—	—	—	—
Föglö	—	2	—	—	—	2
Sottunga	—	1	—	—	—	1
Kökar	—	—	—	—	—	—
Siirto	92	52	1	23	17	185

¹⁾ Tietoja puuttuu.

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	92	52	1	23	17	185
Kumlinge	—	2	—	—	—	2
Brändö	—	—	—	—	—	—
Hälikko	—	—	1	—	—	1
Angelniemi	—	1	—	1	—	2
Uskela	—	2	—	—	—	2
Muurla	—	5	—	1	—	6
Pertteli	—	5	—	2	1	8
Kisko	—	3	—	—	—	3
Suomusjärvi	—	—	1	2	1	4
Kiikala	—	3	2	—	—	5
Perniö	10	6	—	2	1	19
Finnby	—	3	—	3	—	6
Kemiö	—	15	—	2	1	18
Dragsfjärd	—	3	—	—	—	3
Vestanfjärd	—	—	—	—	—	—
Hiittisten kunta	—	2	—	1	2	5
Piikkiö	—	5	—	1	—	6
Kaarina	1	—	—	—	—	1
Kakskerta	—	—	—	—	—	—
Sauvo	—	2	—	—	—	2
Karuna	—	1	—	—	—	1
Paimio	4	4	—	—	—	8
Paraisten kunta	—	10	—	—	—	10
Masku	—	2	—	1	—	3
Rusko	—	—	—	—	—	—
Wahto	—	—	—	—	—	—
Nousiainen	—	1	—	1	—	2
Prunkkala	—	—	—	2	—	2
Pöytyä	5	2	—	—	1	8
Yläne	—	1	—	4	1	6
Kodisjoki	—	1	—	—	1	2
Maaria	—	4	—	1	1	6
Paattisten kunta	—	1	—	—	—	1
Raisio	—	2	—	1	1	4
Naantalın maaseurakunta	—	—	—	—	1	1
Lieto	—	9	—	1	1	11
Marttila	—	3	1	—	1	5
Koski	—	—	—	2	1	3
Euran kappeli	—	—	—	—	—	—
Siirto	112	150	6	51	32	351

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	112	150	6	51	32	351
Houtskär	—	1	—	—	—	1
Korpo	—	5	—	—	—	5
Nauvo	—	5	—	—	—	5
Rymättylä	—	1	—	—	—	1
Merimasku	—	—	—	—	—	—
Lemu	—	2	—	—	—	2
Askainen	—	5	—	1	—	6
Mynämäki	—	12	—	2	1	15
Karjala	—	2	—	—	—	2
Mietoinen	—	2	—	—	—	2
Wehmaa	—	2	—	—	—	2
Lokalahti	—	1	—	2	—	3
Taivassalo	—	4	—	—	—	4
Welkua	—	1	—	—	—	1
Iniö	—	—	—	—	—	—
Kivimaa	—	4	—	1	—	5
Uusikirkko	—	5	—	6	—	11
Uudenkaupungin maaseurakunta	—	—	—	—	—	—
Laitila	—	15	—	3	2	20
Pyhämaa	—	4	—	3	—	7
Pyhämaan saariseurakunta	—	2	—	—	—	2
Ulvila	—	1	—	3	1	5
Porin maaseurakunta	—	7	—	1	3	11
Kullaa	—	5	—	1	1	7
Nakkila	—	3	—	1	—	4
Normarkku	—	7	—	1	1	9
Ahlainen	—	5	1	—	3	9
Pomarkku	—	4	—	1	—	5
Merikarvia	—	9	—	3	1	13
Siikainen	—	—	—	1	—	1
Euran pitäjä	—	1	—	4	—	5
Kiukainen	—	3	—	—	1	4
Honkilahdi	—	4	—	—	—	4
Eurajoki	—	10	1	1	1	13
Luvia	—	1	—	—	1	2
Lappi	—	3	—	3	—	6
Rauman maaseurakunta	—	4	—	—	—	4
Hinnerjoki	—	4	—	—	—	4
Ikaalinen	—	5	—	10	1	16
Siirto	112	299	8	99	49	567

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	112	299	8	99	49	567
Jämijärvi	—	4	—	—	1	5
Parkano	—	3	—	1	—	4
Kankaanpää	—	26	—	—	—	26
Honkajoki	—	—	—	—	—	—
Karvia	—	6	—	1	1	8
Hämeenkyrö	—	9	3	1	3	16
Wiljakkala	—	3	—	—	1	4
Karkku	—	2	—	—	2	4
Suoniemi	—	3	—	—	1	4
Mouhijärvi	—	5	—	—	1	6
Suodenniemi	—	1	—	—	—	1
Lavia	—	3	—	—	—	3
Tyrvää	—	10	—	3	4	17
Kiikka	—	7	—	4	2	13
Kiikoinen	—	7	—	2	—	9
Huittisten kunta	3	1	—	—	—	4
Wampula	—	—	—	1	1	2
Kauvatsa	—	3	—	3	1	7
Punkalaidun	—	3	—	3	1	7
Loimaa	13	—	—	—	1	14
Metsämaa	—	4	—	—	—	4
Orihpää	—	2	—	4	—	6
Kokemäki	6	1	—	3	—	10
Harjavalta	2	1	—	—	—	3
Köyliö	—	3	—	2	1	6
Säkylä	—	1	1	2	—	4
Alastaro	—	8	—	3	—	11
Kuusluoto	—	2	—	—	—	2
Kuusjoki	—	3	—	2	1	6
Karinaisten kunta	—	1	1	2	—	4
Salon kauppala	—	3	—	—	—	3
Yhteensä	136	424	13	136	71	780
Wiipurin lääni.						
Wiipuri	35	1	—	1	—	37
Hamina	10	2	—	—	1	13
Kotka	3	3	—	—	—	6
Lappeenranta	2	—	—	1	1	4
Siirto	50	6	—	2	2	60

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	50	6	—	2	2	60
Käkisalmi	—	3	—	1	1	5
Sortavala	—	2	—	3	1	6
Wiipurin maaseurakunta	15	6	—	12	—	33
Johanneksen kunta	—	2	—	—	—	2
Uusikirkko	—	13	4	5	—	22
Kuolemajärvi	—	1	—	—	3	4
Koivisto	—	3	2	1	—	6
Seitskarin ja Lavansaaren saaret	—	—	—	—	—	—
Pyhtää	—	3	1	1	—	5
Kymi	—	—	—	—	—	—
Wehkalahti	2	—	—	—	—	2
Sippola	—	—	—	3	—	3
Wirolahti	—	4	1	4	1	10
Säkkijärvi	14	—	—	1	—	15
Suursaari y. m. ulkosaaria	—	—	1	—	1	2
Lappeen kunta	—	4	2	—	—	6
Luumäki	—	3	—	—	3	6
Walkeala	6	7	—	4	1	18
Lemi	—	—	—	1	1	2
Taipalsaari	—	2	—	1	—	3
Savitaipale	—	4	1	—	—	5
Suomenniemi	—	3	—	—	—	3
Joutseno	—	5	—	1	1	7
Ruokolahti	—	5	—	1	1	7
Rautjärvi	—	1	—	—	—	1
Jääski	—	3	—	—	—	3
Kirvu	—	2	—	—	—	2
Antrea	—	3	—	—	2	5
Muolaa	—	3	2	—	5	10
Heinjoki	—	2	—	—	—	2
Walkjärvi	—	4	1	6	—	11
Kivennapa	—	2	—	—	—	2
Rautu	—	2	—	—	—	2
Hiitola	—	3	2	1	1	7
Käkisalmen maaseurakunta	—	1	—	1	1	3
Kaukola	—	1	—	1	—	2
Räisälä	—	2	—	—	1	3
Pyhäjärvi	—	9	—	—	—	9
Sakkola	—	—	1	18	1	20
Siirto	87	114	18	68	27	314

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	87	114	18	68	27	314
Parikkala	—	10	—	2	—	12
Jaakkima	—	10	—	4	—	14
Kurkijoki	—	5	3	—	4	12
Sortavalan maaseurakunta	11	6	—	—	4	21
Uukuniemi	—	3	—	—	2	5
Ruskeala } Leppälahti }	—	4	—	—	2	6
Impilahti } Kitelä }	—	—	—	11	2	13
Suistamo	—	1	—	—	1	2
Salmi	—	—	—	—	—	—
Suojärvi	—	—	1	—	—	1
Korpiselkä ¹⁾	—	—	—	—	—	—
Kyyrölä	—	—	1	1	—	2
Miehikkälä	—	—	—	—	—	—
Ilme	—	—	1	—	—	1
Yhteensä	98	153	24	86	42	403
Hämeen lääni.						
Hämeenlinna	6	4	—	4	—	14
Tampere	46	7	—	10	—	63
Asikkala	—	9	2	1	1	13
Hollola	13	3	—	4	—	20
Koski	—	—	3	1	—	4
Kärkölä	—	7	—	1	1	9
Lammi	10	—	—	—	—	10
Nastola	—	5	—	7	1	13
Padasjoki	—	4	4	1	—	9
Hauho	—	3	1	—	—	4
Tuulos	—	4	—	—	1	5
Hattula	3	1	—	—	2	6
Tyrväntö	1	2	—	—	—	3
Hämeenlinnan maaseurakunta	—	3	—	—	—	3
Hausjärvi	—	6	—	1	—	7
Siirto	79	58	10	30	6	183

¹⁾ Tietoja puuttuu.

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	79	58	10	30	6	183
Janakkala	—	6	—	5	2	13
Vanaja	—	—	—	—	1	1
Loppi	—	7	—	1	—	8
Renko	—	2	—	3	1	6
Luopioinen	—	8	—	3	1	12
Kuhmalahdi	—	1	—	—	—	1
Eräjärvi	—	2	—	—	2	4
Längelmäki	—	4	—	3	—	7
Kuorehvesi	—	2	3	—	—	5
Jämsä	9	8	—	—	—	17
Korpilahti	—	—	—	1	—	1
Kuhmonen	—	6	—	4	1	11
Somero	—	6	—	1	—	7
Somerniemi	—	—	—	—	—	—
Tammela	7	8	—	—	1	16
Jokioinen	—	7	—	—	—	7
Perttula	—	—	—	—	—	—
Humpila	—	2	—	—	1	3
Urjala	4	5	—	—	3	12
Akaa	—	—	—	—	—	—
Kylmäkoski	—	1	1	—	1	3
Sääksmäki	5	—	—	—	1	6
Kalvola	—	2	—	—	1	3
Pirkkala	—	11	—	2	1	14
Ylöjärvi	—	—	—	2	1	3
Kangasala	10	1	—	—	5	16
Lempäälä	—	9	2	—	—	11
Messukylä	—	5	—	—	—	5
Pälkäne	—	3	3	—	—	6
Sahalahti	—	—	1	—	—	1
Wesilahti	—	7	—	—	—	7
Tottijärvi	—	4	1	4	1	10
Orihvesi	—	2	—	—	1	3
Ruovesi	—	—	—	—	—	—
Kuru	—	3	—	—	1	4
Teisko	—	3	—	—	—	3
Yhteensä	114	183	21	59	32	409

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Waasan lääni.						
Kokkola	2	3	—	—	—	5
Uusikaarlepyy	—	2	—	—	—	2
Pietarsaaren kaupunki	—	4	—	7	—	11
Nikolain kaupunki	24	1	—	6	—	31
Kaskinen	—	3	—	1	—	4
Kristiinan kaupunki	15	2	—	—	—	17
Jyväskylä	3	1	—	—	2	6
Lohtaja	—	4	—	9	1	14
Himanko	—	2	—	—	—	2
Ylikannus	—	3	—	1	—	4
Toholampi	—	3	—	—	—	3
Lestijärvi	—	1	—	—	—	1
Kälviä } Ullava }	—	4	3	1	—	8
Kokkolan maaseurakunta	—	3	—	—	1	4
Alaveteli	—	4	—	—	—	4
Kaustisenkylä	1	8	—	1	—	10
Weteli	—	8	—	—	—	8
Halsua	—	2	—	—	—	2
Perho	—	1	—	—	—	1
Kruununkylä	—	1	3	3	—	7
Teerijärvi	—	1	—	—	—	1
Pietarsaaren maaseurakunta	—	—	—	—	—	—
Purmo	—	2	—	—	—	2
Ähtävä	—	—	—	—	1	1
Luoto	—	—	—	—	—	—
Uuden Kaarlepyyn maaseurakunta	—	1	2	—	—	3
Jepua	5	1	—	3	—	9
Munsala	—	2	—	—	2	4
Lapua	—	—	—	3	—	3
Nurmo	—	—	—	3	—	3
Kauhava	—	—	—	11	—	11
Ylihärmä	—	2	—	1	—	3
Alahärmä	—	—	—	1	—	1
Wöyri	2	2	—	—	—	4
Maksamaa	—	1	—	1	—	2
Oravainen	10	—	—	—	1	11
Bergö	—	1	—	—	—	1
Siirto	62	73	8	52	8	203

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	62	73	8	52	8	203
Vähäkyrö	—	4	2	1	3	10
Laihia	—	6	1	4	4	15
Maalahti	—	3	—	—	—	3
Mustasaari	9	—	—	—	—	9
Petolahti	—	—	—	1	—	1
Koivulahti	—	—	—	3	—	3
Raippaluoto	—	2	—	—	—	2
Isokyrö	—	6	—	2	—	8
Ylistaro	—	4	2	1	—	7
Jurva	—	2	—	—	—	2
Pirttikylä	—	—	—	—	—	—
Sulva	—	1	—	—	—	1
Ilmajoki	5	—	—	1	1	7
Jalasjärvi	—	9	1	3	—	13
Kauhajoki	—	11	—	1	—	12
Kurikka	—	8	2	5	1	16
Seinäjoki	—	7	—	1	6	14
Peräseinäjoki	—	—	—	—	—	—
Närpiö	—	3	—	7	—	10
Korsnääsi	—	1	—	2	—	3
Lapväärtti	—	4	—	—	3	7
Karjajoki	—	—	—	1	1	2
Sideby	—	3	—	1	—	4
Isojoki	—	3	—	—	6	9
Kristiinan maaseurakunta	—	—	—	—	—	—
Teuva	—	5	—	4	1	10
Wiitasaari	—	8	—	—	—	8
Pihtipudas	—	2	—	—	—	2
Kivijärvi	—	6	2	1	2	11
Saarijärvi	—	9	3	1	—	13
Karstula	—	4	2	—	—	6
Uurainen	—	5	—	—	3	8
Laukaa	—	13	—	6	4	23
Sumiainen	—	1	—	—	—	1
Jyväskylän maaseurakunta	12	1	—	1	2	16
Petäjävesi	—	4	3	2	2	11
Keuruu	3	5	3	—	—	11
Pihlajavesi	—	2	—	—	—	2
Multia	—	—	1	—	—	1
Siirto	91	215	30	101	47	484

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	91	215	30	101	47	484
Wirtain kunta	—	—	—	—	—	—
Ätsäri	—	5	—	—	2	7
Alavus	—	6	—	7	3	16
Töysä	—	6	—	—	—	6
Kuortane	—	7	—	—	—	7
Alajärvi	—	13	1	—	—	14
Soini	—	1	—	—	—	1
Lehtimäki	—	1	—	—	—	1
Lappajärvi	—	4	1	—	1	6
Evijärvi	—	6	—	—	4	10
Kortesjärvi	—	6	—	2	—	8
Wimpeli	—	1	—	—	1	2
Kongingangas	—	—	—	—	1	1
Öfvermark	—	2	—	—	—	2
Yhteensä	91	273	32	110	59	565
Mikkelin lääni.						
Mikkeli	4	2	—	3	—	9
Heinola	4	—	—	—	1	5
Savonlinna	—	5	—	—	—	5
Hartola	10	—	—	—	—	10
Heinolan maaseurakunta	—	8	—	—	—	8
Jousa	—	11	—	—	2	13
Leivonmäki	—	3	—	—	—	3
Luhanka	—	—	—	2	4	6
Mäntyharju	—	15	—	2	—	17
Sysmä	4	—	—	—	—	4
Kristiina	—	8	2	—	1	11
Hirvensalmi	—	11	—	1	1	13
Kangasniemi	—	—	—	—	—	—
Mikkelin maaseurakunta	4	15	—	—	—	19
Anttola	—	1	—	—	—	1
Juva	—	28	—	6	—	34
Joroinen	12	1	—	—	—	13
Puumala	—	2	—	—	2	4
Pieksämäki	—	43	—	—	—	43
Haukivuori	—	4	2	—	—	6
Rantasalmi	6	3	4	2	—	15
Siirto	44	160	8	16	11	239

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	44	160	8	16	11	239
Kangaslampi	—	2	—	—	—	2
Heinävesi	—	10	1	7	—	18
Kerimäki	—	21	2	—	5	28
Savonranta	—	—	1	5	—	6
Sääminki	—	—	1	14	4	19
Sulkava	—	4	—	1	1	6
Enonkoski	—	—	2	4	2	8
Jäppilä	—	—	—	1	—	1
Yhteensä	44	197	15	48	23	327
Kuopion lääni.						
Kuopio	10	—	—	—	1	11
Joensuu	—	2	—	—	2	4
Kuopion maasenrakunta	—	3	—	1	—	4
Karttula	—	16	—	—	—	16
Maaninka	—	3	—	—	1	4
Tuusniemi	4	5	—	—	2	11
Pielavesi	—	39	—	3	6	48
Keitele	—	8	—	1	—	9
Rantalampi	—	42	—	9	6	57
Wesanto	—	9	—	2	1	12
Hankasalmi	—	8	—	1	1	10
Suonenjoki	—	14	2	—	2	18
Leppävirta ynnä Warkaus	—	23	—	29	—	52
Iisalmen kaupunki	—	—	—	2	—	2
Iisalmen pitäjä	—	15	—	1	—	16
Rutakko	—	—	—	—	—	—
Lapinlahti	—	4	—	—	—	4
Kiuruvesi	—	7	1	5	—	13
Nilsia ynnä Juankoski	2	17	2	1	4	26
Kaavi	—	—	—	3	—	3
Liperi	—	18	—	—	3	21
Kuusjärvi	—	1	—	—	—	1
Polvijärvi ¹⁾	—	—	—	—	—	—
Kontiolahdi	—	11	—	—	14	25
Siirto	16	245	5	58	43	367

¹⁾ Tietoja puuttuu.

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	16	245	5	58	43	367
Kiteen kunta	—	16	—	3	—	19
Rääkkylä	—	1	—	—	7	8
Kesälahti	—	3	—	—	4	7
Pielisjärvi	—	10	—	—	—	10
Juuka	—	8	—	—	8	16
Nurmes	1	29	—	—	1	31
Rautavaara	—	—	—	—	—	—
Uomantsi	—	17	3	3	9	32
Eno	—	5	—	—	1	6
Tohmajärvi	—	23	—	1	1	25
Kiihtelysvaara	—	11	—	—	—	11
Pelkjärvi	—	—	—	—	—	—
Wärtsilä	—	—	—	—	1	1
Yhteensä	17	368	8	65	75	533
Oulun lääni.						
Oulu	9	10	—	6	6	31
Raabe	1	10	—	3	3	17
Kajaani	—	1	—	2	—	3
Tornio	—	3	—	—	—	3
Kemi	—	—	—	—	—	—
Ii	2	—	—	1	—	3
Kuivaniemi	—	—	—	—	—	—
Haukipudas	—	7	—	—	—	7
Kiiminki	—	2	—	—	—	2
Ylikiiminki	—	1	—	1	2	4
Liminka	4	7	—	—	2	13
Lumijoki	—	2	—	1	1	4
Kempele	—	3	—	3	—	6
Temmes ¹⁾	—	—	—	—	—	—
Tyrnävä	8	3	—	—	—	11
Muhos	—	18	—	—	—	18
Utajärvi	—	10	—	—	1	11
Pudasjärvi	—	2	13	4	5	24
Jokijärvi ¹⁾	—	—	—	—	—	—
Siirto	24	79	13	21	20	157

¹⁾ Tietoja puuttuu.

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	24	79	13	21	20	157
Oulun maaseurakunta	—	6	—	4	3	13
Oulunsalo	—	5	—	—	3	8
Kalajoki	—	5	—	—	1	6
Alavieska	—	3	—	—	—	3
Rautio	—	—	—	—	—	—
Sievi	—	3	—	—	—	3
Ylivieska	—	5	—	—	1	6
Pyhäjoki	—	—	—	—	—	—
Merijärvi	—	—	—	—	—	—
Oulainen	—	2	3	—	—	5
Saloisten kunta	—	3	—	—	1	4
Saloisten kappeli	—	—	—	—	—	—
Wihanti	—	5	1	—	—	6
Siikajoki	—	5	—	—	—	5
Revonlahti	—	2	—	3	—	5
Paavola	3	1	—	4	—	8
Frantsila	—	—	—	—	—	—
Hailuoto	—	3	—	—	—	3
Haapavesi	3	1	—	1	—	5
Nivala	—	10	—	1	—	11
Haapajärvi	—	7	—	5	1	13
Reisjärvi	—	5	—	—	3	8
Pyhäjärvi	—	11	—	—	—	11
Kärsämäki	—	2	1	—	1	4
Pulkkila	—	4	—	—	1	5
Piippola	—	—	1	—	—	1
Kestilä	—	7	—	1	—	8
Paltamo	—	1	—	—	—	1
Kajaanin maaseurakunta	—	11	—	—	—	11
Sotkamo	—	—	3	6	4	13
Kuhmoniemi	—	4	—	—	—	4
Suomussalmi	—	—	—	—	—	—
Hyrnsalmi	—	1	—	1	—	2
Ristijärvi	—	1	9	—	—	10
Puolanka	—	4	—	1	2	7
Säräisniemi	—	2	1	2	1	6
Kemin maaseurakunta ¹⁾	—	—	—	—	—	—
Siirto	30	198	32	50	42	352

¹⁾ Tietoja puuttuu.

1 Kunta.	2 Taulu I.	3 Taulu II.	4 Taulu III.	5 Taulu IV.	6 Taulu V.	7 Yhteensä.
Siirto	30	198	32	50	42	352
Simo	—	2	—	1	—	3
Tervola	—	1	1	—	—	2
Rovaniemi	10	2	—	—	—	12
Kemijärvi	—	6	—	—	—	6
Alitornio ¹⁾	—	—	—	—	—	—
Karunki	—	1	5	—	—	6
Ylitornio	—	3	—	2	—	5
Turtola	—	2	—	—	—	2
Kolari	—	2	—	2	—	4
Kuusamo	—	1	1	1	1	4
Kuolajärvi	—	1	—	1	—	2
Muonioniska	—	4	—	—	—	4
Enontekiäinen	—	—	—	—	—	—
Kittilä	—	1	—	2	3	6
Sodankylä	—	—	—	—	—	—
Inari	—	1	—	—	—	1
Utsjoki	—	—	—	—	1	1
Yhteensä	40	225	39	59	47	410

¹⁾ Tietoja puuttuu.

Oikaisuja:

38 siv. 16 riv. ylh. on: apurahain määräykset; lue: apurahain anomukset.

74 siv. 14 riv. ylh. on Kuopion maaseurakunnan heikkomielisten luku ilmoitettu näin:

— 3. — 1. — yht. 4; pitää olla:

— 53. — 6. — yht. 59. Myöskin loppusummat siv. 75 ja 42 (Taulussa 19) ovat tämän mukaan oikaistavat.